

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!

Competența face diferența! Proiect selectat în cadrul Programului Operațional Capacitate Administrativă cofinanțat de Uniunea Europeană, din Fondul Social European

Axa prioritară 1: Administrație publică și sistem judiciar accesibile și transparente

Titlul proiectului: „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”

COD SIPOCA/SMIS 536/126422

CRITERII DE PRIORITIZARE A INVESTIȚIILOR ÎN SECTOARELE DE EDUCAȚIE, TURISM, ASISTENȚĂ SOCIALĂ, INFRASTRUCTURĂ DE MEDIU ȘI INFRASTRUCTURĂ DE TRANSPORT LA NIVELUL UAT DEVA

Elaborată de experții:

Cărăbă – Meiță Nela Loredana

Coman Daniela

Ispas Roxana Maria

Nețoiu Lavinia Maria

Puiu Carmen

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

CUPRINS

Cadrul general al procedurii de prioritizare a proiectelor de investiții	3
1. Definirea prioritizării	3
2. Caracteristicile proiectelor supuse prioritizării	3
3. Cadrul legal al procesului de prioritizare:.....	5
4. Pașii procesului de prioritizare	5
I. EDUCAȚIE - investiția pentru viitor	6
Proiecte de investiții în UAT Deva	10
II. TURISM – durabil, responsabil și de calitate	22
III. ASISTENȚĂ SOCIALĂ - alături de cei aflați în impas	33
IV. INFRASTRUCTURA DE MEDIU, <i>Natura - casa noastră</i>	46
V. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT - <i>important factor de progres</i>	59
Concluzii	72
Bibliografie:.....	73

Cadrul general al procedurii de prioritizare a proiectelor de investiții

1. Definirea prioritizării

Prioritizarea, procedură de selecție a proiectelor de investiții, urmărește adoptarea, în condiții de transparență, a deciziei de a selecta/alege un anumit proiect de investiții, din multitudinea de proiecte supuse analizei pe un anumit domeniu, prioritate având acele proiecte care întrunesc „scorul minim privind gradul de pregătire”.

Un proiect reprezintă un set de activități, ce au obiective și rezultate clar definite, derulate pe o perioadă de timp dată, de către o structură stabilă. Prin implementarea proiectului se urmărește asigurarea de beneficii durabile pentru beneficiarii finali, grup țintă al proiectului.

Prioritizarea/selecția proiectelor semnificative trebuie să se realizeze până la anumite date cheie, conform calendarului de elaborare a bugetului, astfel încât concluziile acestui proces să ofere informații relevante privitoare la deciziile bugetare.

Prioritizarea trebuie să includă și verificarea sustenabilității financiare, capacitatea de a finanța proiectul în timp, fără provocări majore pentru sustenabilitatea finanțelor publice. Se află în joc nu numai suportabilitatea pe termen scurt a proiectului, ci și capacitatea de a gestiona riscul fiscal de către administrația care dorește implementarea.

Prioritizarea/selecția proiectului reprezintă o decizie formală atunci când este luată o hotărâre în cunoștință de cauză, cu privire la un set de proiecte eligibile care trebuie luate în calcul pentru finanțarea de la bugetul de stat. O decizie ne-obligatorie privind prioritățile în interiorul acestui set de proiecte este de asemenea adoptată.

Exercițiul de prioritizare este menit să furnizeze informații pentru a ajuta la alocarea resurselor și stabilirea limitelor de cheltuieli, ca parte a formulării Strategiei fiscal-bugetare a administrației interesate.

2. Caracteristicile proiectelor supuse prioritizării

Pentru ca un proiect să poată fi eligibil pentru prioritizare/selecție și apoi să aibă acces la finanțarea bugetară, acesta trebuie să obțină toate scorurile minime obligatorii în raport cu criteriile ce reflectă gradul de pregătire.

Proiectele care finalizează acest stadiu cu privire la prioritizarea și selectarea proiectului sunt apoi eligibile pentru a fi incluse în cererile pentru finanțare de la Bugetul de Stat/local pentru acoperirea proiectării tehnice și a implementării.

Pentru proiecte semnificative și medii, managerul de proiect trebuie să fie susținut de o Unitate de Implementare a Proiectului, creată special în acest scop și compusă din personal cu competențele corespunzătoare, cu o combinație adecvată de competențe care reflectă natura proiectului.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Pentru proiectele semnificative, ar putea fi necesară contractarea din afară a managementului de proiect, de către entități cu calificările corespunzătoare, inclusiv către sectorul privat. Pentru a face acest lucru, ordonatorul de credit este obligat să obțină în prealabil aprobarea Ministerului Finanțelor Publice. În aceste cazuri, *Clientul* numește un *Coordonator de proiect* din interior, care să mențină legătura cu managerul de proiect contractat și să monitorizeze progresele în numele Directorului de Proiect și a managementului ordonatorului de credit.

Proiectele semnificative vor necesita, în general, crearea unui Grup de coordonare a proiectului, responsabil cu supravegherea implementării a proiectului. Dacă se consideră util, un Grup de coordonare a proiectului poate fi creat și pentru proiectele medii, dar mai complexe, însă acest lucru nu este obligatoriu. Grupul de coordonare a proiectului ar trebui să aibă expertiza corespunzătoare pentru a monitoriza în mod eficient un proiect și să aibă suficientă autoritate pentru a îndruma Managerul de Proiect. Grupul de coordonare a proiectului ar trebui să includă reprezentanți din cele mai importante părți interesate, inclusiv din afara organizației.

Considerăm că în implementarea proiectelor de investiții, în conformitate cu dispozițiile legale relevante, ar trebui parcurși următorii pași:

Pasul 1: Constă în **identificarea proiectului** cu privire la faptul că ideea este transpusă într-o notă conceptuală, fiind oferite informații precise despre proiectul propus. Se efectuează studiul de pre-fezabilitate, memorandumul tehnico-economic sau nota de fundamentare a investițiilor, toate contribuind la procesul de luare a deciziilor, întrucât trebuie ales cel mai bun mod de abordare a nevoilor sau problemelor beneficiarilor proiectului de investiții.

Pasul 2: Constă în **studiul de fezabilitate** și presupune analiza detaliată a celei mai viabile alternative din punct de vedere tehnic, economic și social. În această etapă, se elaborează de către ordonatorul de credite schița completă de proiect și studiile, pentru a se stabili în mod corect dimensiunea proiectului, evaluarea impactului asupra mediului, precum și alte studii necesare pentru a finaliza proiectul. Condiția majoră pentru ca un proiect să treacă la următoarele etape este ca studiul de fezabilitate să fie aprobat în conformitate cu prevederile legale.

Pasul 3: Constă în **selectare și bugetare**. Selectarea proiectului are loc atunci când se consideră că un anumit proiect îndeplinește criteriile și principiile de priorizare, lucru stabilit de către ordonatorul de credite. Atunci când unui proiect îi sunt alocate resursele necesare pentru punerea sa în aplicare, se derulează etapa de bugetare.

Pasul 4: Constă în **implementarea/executarea proiectului**, când are loc execuția fizică a proiectului.

Pasul 5: Constă în **finalizarea proiectului, operarea și întreținerea activului rezultat din proiect**. După finalizarea, recepția și punerea în funcțiune a proiectului, pentru a se asigura că noile active contribuie la atingerea scopului pentru care au fost realizate în timpul perioadei lor de utilizare, beneficiarul investiției va monitoriza măsura în care noul proiect asigură furnizarea de servicii.

Pasul 6: Constă în **evaluarea ex-post a proiectului**, scopul fiind acela de a evalua, explica și disemina efectele reale ale unui proiect de investiții.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

3. Cadrul legal al procesului de prioritizare:

Cadrul legal care fundamentează procesul de prioritizare a proiectelor constă în:

- a. Hotărârea Guvernului nr 225/ 2014 privind Normele metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice din 26.03.2014, în vigoare de la 07.04.2014
- b. Hotărârea nr. 363/2018 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 225/201, publicată în MO nr.460/5 iunie 2018
- c. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 88 din 18 septembrie 2013 privind adoptarea unor măsurifiscal-bugetare pentru îndeplinirea unor angajamente convenite cu organisme internaționale, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, publicată în Monitorul Oficial nr. 593 din 20 septembrie 2013
- d. Ghid pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrarea publică locală

4. Pașii procesului de prioritizare

Organizarea prioritizării proiectelor - în această etapă se stabilesc: agenda, documentele tehnice aferente proiectului, sunt contactați cei interesați, sunt transmise invitațiile, se organizează cadrul de desfășurarea întâlnirii.

Facilitarea procesului de prioritizare - sunt desemnați factorii responsabili de derularea procesului de selectare a proiectelor de investiții, la nivel de Unitate Administrativ Teritorială Deva (în lucrare se va folosi abrevierea UAT Deva).

Pașii procesului de prioritizare a proiectelor

Passul 1: se pregătește întâlnirea grupurilor de lucru, moment în care se stabilește programul de lucru, lista proiectelor supuse prioritizării, se întocmește lista participanților și sunt transmise invitațiile;

Passul 2: Grupurile de lucru pun în discuție criteriile de prioritizare și stabilesc ponderile aferente acestora, conform legislației în vigoare precum și programelor adoptate la nivel UAT Deva;

Passul 3: Consiliului Director al Parteneriatului Interinstituțional și instituțiile implicate primesc concluziile ședinței de prioritizare;

Passul 4: Consiliului Director al Parteneriatului Interinstituțional împreună cu factorii de decizie relevanți validează prioritizarea;

Passul 5: Se validează lista de proiecte prioritare de către Consiliul Director al Parteneriatului Interinstituțional, se stabilește managementul proiectului și etapele operaționale necesare realizării.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Lucrarea de față se dorește a veni în sprijinul reprezentanților UAT Deva în procesul de prioritizare a proiectelor de investiții pe următoarele domenii:

- educație;
- turism;
- asistență socială;
- infrastructura de mediu;
- infrastructură de transport.

I. EDUCAȚIE - investiția pentru viitor

Elaborarea Strategiei de dezvoltare a educației are în vedere corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel european, național, regional și local.

Pentru o analiză cât mai completă și o viziune coerentă și integrată, cu obiective care să reflecte nevoile reale ale beneficiarilor din educație, au fost valorificate o serie de documente strategice și legislative din acest domeniu.

Prezenta strategie trebuie să fie armonizată cu:

- legislația europeană și națională,
- prevederile strategiilor naționale privind reducerea abandonului școlar, consolidarea performanțelor sistemelor de educație pentru a facilita intrarea tinerilor pe piața muncii;
- strategiile regionale, județene și municipale privind dezvoltarea procesului educațional la nivel local.

Strategia Europa 2020 propune pentru domeniul educație dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare, promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, promovarea unei economii cu o rată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

În domeniul educației, *Strategia Europa 2020* face referire la următoarele două ținte:

- ✓ reducerea ratei de părăsire timpurii a școlii, se estimează ca până în anul 2020 rata de abandon școlar să fie sub 10%;
- ✓ creșterea ponderii populației cu vârsta de 30-34 ani cu nivel de educație terțiară, se estimează ca până în anul 2020 proporția persoanelor de 30-34 de ani, care finalizează învățământul terțiar, să fie de cel puțin 40 %.

Infrastructura de educație și formare reprezintă un factor esențial al procesului educațional, care are efect direct asupra elevilor.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Prin bugetul de stat, Ministerul Educației Naționale (MEN) coordonează programele naționale aprobate prin hotărâri ale Guvernului, precum și programe anuale de investiții. Din aceleași fonduri se fac modernizări ale instituțiilor de învățământ din sistemul preuniversitar, mai exact consolidarea, reabilitarea școlilor, investiții în cadrul palatelor și cluburilor copiilor, cluburilor sportive, caselor corpului didactic. Nu se omite, sub nicio formă, învățământul superior; se are în vedere finanțarea reparațiilor capitale, dotărilor, subvențiile pentru cazare și masă.

O altă sursă a finanțărilor pentru infrastructura școlară o reprezintă fondurile europene, direcționate către autoritățile locale, conform cerințelor Programului Operațional Regional (POR) pentru 2014-2020, precum și fondurile din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR), fondurile fiind alocate asociațiilor locale și organizațiilor non-guvernamentale în conformitate cu Programul Național de Dezvoltare Rurală (PNDR). Prin PNDR, în cadrul Priorității 6 (Dezvoltare locală în zone rurale) sunt vizate construcția, reabilitarea și modernizarea creșelor și grădinițelor care nu sunt prinse în nicio unitate de învățământ.

Prin FEDR și FEADR, axate pe infrastructura educațională, țara noastră dispune de o finanțare extrabugetară în valoare de aproximativ €850 milioane (puțin peste 1 miliard de dolari), având ca termen anul 2023.

Circa 428,5 milioane de euro (362 milioane euro din FEDR și 66,5 milioane de euro contribuția națională) sunt puse la dispoziția statului român pentru infrastructura educațională, prin Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020, cu scopul diminuării procentului abandonului școlar, precum și pentru învățarea pe tot parcursul vieții, creșterea calității și randamentului învățământului terțiar.

Sistemul de învățământ public din România cuprinde peste 18.000 de unități de învățământ care oferă programe de învățământ de la educația timpurie la învățământul terțiar. În prezent, în aceste unități de învățământ sunt înscriși peste 3,4 milioane de elevi și studenți. Structura sistemului de învățământ din România, descrisă în continuare, nu este simplă, în special la nivelul învățământului secundar superior¹:

- ☐ Educația timpurie, care cuprinde învățământul antepreșcolar (asigurat în creșe) și învățământul preșcolar (asigurat în grădinițe);
- ☐ Învățământul primar, care include clasa pregătitoare și clasele I-IV;
- ☐ Învățământul secundar, care cuprinde:
 - o Învățământul secundar inferior (gimnaziu) – clasele V-VIII;
 - o Învățământul secundar superior, care cuprinde:
 - Învățământul liceal, cu următoarele filiere: teoretică, tehnologică și vocațională, 3 cu durată de patru ani (clasele IX-XII) sau cinci ani pentru învățământul seral (clasele IX-XIII);
 - Învățământul profesional cu o durată de trei ani
- ☐ Învățământul terțiar, care include:
 - o Învățământul terțiar nonuniversitar – învățământul postliceal, cu o durată de doi ani;

¹Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018 – 2023, pag. 15

o Învățământul universitar (învățământul superior), organizat în trei cicluri: licență, masterat și doctorat.

După cum se știe, România are un deficit în ceea ce privește investițiile în infrastructura educațională. Ne aflăm pe un loc deloc satisfăcător și ne referim la incapacitatea de a stabili priorități în acest sens. O parte dintre tinerii și copiii români nu sunt integrați în sistemul de învățământ, cei mai mulți provenind din familii defavorizate, care se confruntă cu dificultăți diverse.

Acordul de Parteneriat 2014-2020 prevede faptul că investițiile în educație trebuie să fie integrate într-un cadru național, avându-se în considerare tendințele demografice și nevoile pieței forței de muncă. Prioritățile de investiții în infrastructura educațională, așa cum sunt prezentate în Acordul de parteneriat, includ:

- ☐ sprijinirea creșelor, grădinițelor și școlilor din zonele în care ratele de înscriere sau performanțele elevilor sunt mai scăzute, iar ratele de abandon sau de părăsire timpurie a școlii sunt mai mari decât media națională/ județeană;
- ☐ restructurarea rețelei de învățământ profesional și tehnic (ÎPT) și îmbunătățirea infrastructurii centrelor comunitare de învățare permanentă pentru creșterea eficienței, îmbunătățirea calității și creșterea participării;
- ☐ asigurarea sau îmbunătățirea condițiilor de bază (de exemplu, condiții sanitare, alimentare cu apă, încălzire) pentru școlile din mediul rural, pentru școlile izolate și/ sau pentru școlile din zonele dezavantajate;
- ☐ asigurarea dotărilor și echipamentelor specializate de predare pentru elevii dezavantajați, inclusiv pentru elevii cu cerințe educaționale speciale;
- ☐ investiții în infrastructură pentru modernizarea și internaționalizarea centrelor universitare din zone cu potențial de creștere prin construirea și modernizarea infrastructurii de cercetare și inovare, a materialelor de învățare, tehnologiilor noi și tehnologia informației și a comunicațiilor (TIC).

Populația din orașele mici și mijlocii beneficiază de studii medii, spre deosebire de persoanele care locuiesc în centre urbane unde există instituții de învățământ a căror ofertă educațională este variată, oferind tinerilor șanse mai mari. Astfel se constată o migrație a absolvenților de liceu către marile orașe, în perspectiva obținerii unui loc de muncă mai bine plătit.

Se preconizează că până în 2035 centrele urbane vor reprezenta nucleul de dezvoltare națională, prin legăturile stabilite la nivel european. Pentru realizarea acestui deziderat, țara noastră se bazează pe o strategie de dezvoltare națională, cu ramificații la nivel local. Astfel, se are în vedere creșterea performanțelor instituțiilor publice din zonele rurale, motivarea populației și sporirea nivelului de trai.

Majoritatea școlilor din zonele rurale nu beneficiază de toate condițiile materiale necesare; ne referim la lipsa utilităților elementare, dotări precare, lipsa sălilor specializate și plecarea personalului didactic din sistem.

Prioritizarea proiectelor de investiții în învățământ urmărește două etape: în prima etapă, se va face evaluarea și selecția proiectelor de investiții, de către autoritățile însărcinate cu aceste aspecte, urmând ca în cea de-a doua etapă, propunerile de investiții conforme cu principiile generale, să fie adaptate pentru a fi compatibile cu realitatea școlară.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Criteriile de prioritizare prezentate mai jos au fost elaborate holistic pe baza analizei datelor care reflectă:

- (i) nevoile generale ale unităților de educare și formare pentru asigurarea unei educații de calitate;
- (ii) tendințele demografice;
- (iii) alternativele de transport pentru elevi;
- (iv) nevoile pieței forței de muncă.

Proiectele din această categorie sunt prioritizate la nivel de județ și de localitate ținând cont de următoarele criterii:

Criterii de prioritizare la nivel de județ²

- a) ponderea populației preșcolare și școlare din totalul populației;
- b) rata abandonului școlar;
- c) valoarea Indicelui de dezvoltare umană locală (IDUL);
- d) valoarea Indicelui privind sustenabilitatea financiară a bugetului local;
- e) număr de computere raportat la 100 de elevi;
- f) număr de discipline sportive raportat la 1.000 de elevi;

Criterii de prioritizare a proiectelor la nivel de localitate³

- a) Numărul de copii cu vârstă școlară și preșcolară;
- b) Ponderea populației cu nivel de educație preuniversitară;
- c) Numărul de elevi raportat la numărul de clase disponibile;
- d) Valoarea Indicelui de dezvoltare umană locală (IDUL);

Municipiul Deva dispune de o rețea de instituții educaționale care asigură toate nivelele de educație și formare, de la grădinițe până la instituțiile de învățământ superior.

Structura unităților de învățământ preuniversitar la nivelul anului școlar 2015-2016 cuprinde un număr total de 12 unități de învățământ, dintre care:

- ✓ 2 grădinițe de copii;
- ✓ 2 școli din învățământul primar și gimnazial;
- ✓ 8 licee.

Numărul total al elevilor înscriși în anul școlar 2014-2015 era de 10.367 elevi (1.591 creșă și grădiniță, 2.848 învățământ primar, 2.348 învățământ gimnazial, 3.580 învățământ liceal), iar numărul personalului didactic din cadrul acestor instituții de învățământ era de 757 persoane (90 creșă și grădiniță, 160 învățământ primar, 132 învățământ gimnazial, 375 învățământ liceal).

Analizând situația infrastructurii educaționale, ținând cont de faptul că majoritatea clădirilor școlilor din Municipiul Deva au o vechime mai mare de 30 de ani se pot desprinde următoarele aspecte:

- clădirile prezintă un anumit grad de depreciere fizică;

²Strategia de dezvoltare teritorială a României, România policentrică 2035, coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni, pag. 156

³Strategia de dezvoltare teritorială a României, România policentrică 2035, coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni, pp. 156

- izolarea termică a clădirilor (tâmplărie și izolații termice) este de cele mai multe ori de categorie inferioară;
- finisajele interioare și exterioare sunt adeseori degradate;
- instalații electrice se află în mare parte în stare tehnică necorespunzătoare și care nu respectă reglementările legale în vigoare;
- sursele de încălzire sunt adeseori ineficiente și pierd cantități de căldură;
- mobilierul școlar este parțial uzat și necesită reparații frecvente, care ridică costuri de întreținere;
- dotărilor din ateliere, laboratoare, cabinete și săli de sport sunt în mare parte uzate fizic și nu mai corespund cerințelor actuale;
- terenurile de sport prezintă un anumit grad de depreciere fizică, au în mare parte dotări învechite, deteriorate și în număr insuficient.

Ținând cont de necesitățile identificate la nivelul unităților de învățământ, pentru îmbunătățirea disponibilității, calității și relevanței infrastructurii educaționale și al dotării este necesară reabilitarea integrală a infrastructurii educaționale la unele unități de învățământ și echiparea corespunzătoare procesului educațional.

Referitor la învățământul liceal, trebuie subliniat faptul că municipiul Deva este cel mai important centru de studiu la nivelul județului Hunedoara.

La unele instituții de învățământ preuniversitar din municipiu, în perioada analizată, s-au efectuat lucrări de reabilitare și modernizare a infrastructurii educaționale, precum și dotări cu mobilier, echipamente didactice și IT, în vederea îmbunătățirii procesului educațional.

În perspectiva anului 2020, putem concluziona **finalitățile așteptate** de la formarea profesională și tehnică inițială și continuă în județul Hunedoara.

Învățământul profesional și tehnic asigură dezvoltarea profesională și personală a tinerilor, astfel încât aceștia să devină cetățeni activi la nivelul comunității, să participe la viața activă, civică și profesională;

Toate unitățile școlare din învățământul profesional și tehnic asigură șanse egale de dezvoltare profesională a fiecărui beneficiar; asigură formarea profesională în condiții de calitate a procesului educațional;

Învățământul profesional și tehnic asigură șanse de dezvoltare profesională în vederea dobândirii unei calificări pentru care există oportunități de ocupare pe piața muncii locală, județeană sau regională, națională, precum și de continuare a învățării de-a lungul întregii vieți active în vederea adaptării la schimbările tehnologice specifice economiei bazată pe cunoaștere.

De asemenea, trebuie să se țină seama de tendințele de ocupare, care oferă o imagine a persoanelor angajate în diferite sectoare, cu diferite ocupații și calificări. Imaginea privind ocuparea reflectă cerința economiei, capacitatea economiei de a oferi un loc de muncă forței de muncă libere.

Proiecte de investiții în UAT Deva

În anul 2009 Municipiul Deva a depus la Ministerul Dezvoltării Regionale prin Agenția pentru Dezvoltare Regională Vest 4 proiecte de investiții pentru școli în vederea obținerii de

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

finanțare nerambursabilă de la Uniunea Europeană prin *Programul Operațional Regional 2007-2013, Axa prioritară 3, Domeniul major de intervenție 3.4. Reabilitarea/modernizarea /dezvoltarea și echiparea infrastructurii educaționale preuniversitare, universitare și ainfrastructurii pentru formare profesională continuă*. Aceste proiecte sunt:

⇒ Reabilitarea ansamblului de clădiri și echiparea infrastructurii educaționale Colegiului Național „Decebal” Deva;

⇒ Reabilitarea ansamblului de clădiri și echiparea infrastructurii educaționale a Liceului Pedagogic „Sabin Drăgoi” Deva;

⇒ Reabilitarea ansamblului de clădiri și echiparea infrastructurii educaționale a Colegiului Tehnic „Dragomir Hurmuzescu” Deva;

⇒ Reabilitarea, modernizarea clădirilor și echiparea infrastructurii educaționale la Școala „Andrei Șaguna” Deva.

În anul 2007 Municipiul Deva a încheiat un număr de 12 parteneriate pentru asigurarea cofinanțării proiectelor depuse de școli și licee din localitate la Ministerul Educației și Cercetării, pentru finanțare nerambursabilă prin Programul de Granturi pentru Dezvoltare Școlară. Singurul proiect care s-a implementat în final a fost „Art-terapia – modalitate de recuperare a copiilor aflați în dificultate”, al Școlii Generale „Octavian Goga”.

Pentru prevenirea abandonului școlar, în anul 2008 Municipiul Deva a încheiat un parteneriat cu Colegiul Tehnic Energetic „Dragomir Hurmuzescu”, Centrul Județean de Asistență Psihopedagogică Deva, Postul de televiziune Deva TV, Ziarul „Hunedoreanul” pentru depunerea proiectului „Stay in school, fii cool!” la Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse în vederea obținerii de finanțare nerambursabilă prin Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane „A doua șansă în educație”, Axa prioritară 2 „Corelarea învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii”, Domeniul Major de Intervenție 2.2. „Prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii”.

Remarcăm o preocupare deosebită acordată învățământului preuniversitar, învățământului de arte și meserii, învățământului de maiștri, învățământului postliceal și învățământului superior.

Astfel, momentul de top înregistrat pentru această formă de învățământ era definit prin pregătirea de specialiști în următoarele domenii: științe economice, drept, administrație publică, informatică etc., prin intermediul filialelor unor universități de prestigiu din București, astfel:

⇒ *Universitatea Ecologică „Traian” Deva, cu următoarele facultăți:*

- o Economia comerțului, turismului și serviciilor
- o Relații Economice Internaționale
- o Informatică

⇒ *Academia de Studii Economice București – învățământ la distanță, cu facultățile:*

- o Finanțe, Asigurări, Bănci și Burse de Valori
- o Contabilitate și Informatică de Gestuire
- o Comerț

⇒ *Universitatea „Vasile Goldiș”, prin facultățile:*

- o Drept

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

o Administrație Publică

⇒ Universitatea „Spiru Haret” – învățământ la distanță:

o Profil: toate secțiile universității.

În vederea luării unor decizii referitoare la infrastructura educațională se va ține cont de o serie de factori, și anume: schimbările demografice, alternativele de transport pentru elevi și nevoile pieței forței de muncă. Datele concrete vor reprezenta un avantaj pentru criteriile de priorizare.

Pentru elaborarea investițiilor de infrastructură s-a luat în considerare accesul la educație a cât mai multor persoane, creșterea calității nivelului de educație, crearea unui mediu care să aibă ca rezultat eficiența actului educațional și un viitor pentru populația rurală, în special.

Toate propunerile sunt supuse unor examinări riguroase, urmărindu-se principiile legate de infrastructura școlară.

În evaluarea propunerilor de proiecte de investiții vor fi respectate următoarele principii:

I. Deciziile privind investițiile în infrastructura educațională se iau pe baza unor date credibile prin programe care vizează:

- ☐ creșterea participării la toate nivelurile de învățământ;
- ☐ reducerea părăsirii timpurii a școlii;
- ☐ creșterea ratei de absolvire a învățământului obligatoriu;
- ☐ îmbunătățirea tranziției către nivelurile superioare de învățământ;
- ☐ îmbunătățirea calității și relevanței învățământului profesional și tehnic;
- ☐ promovarea învățării pe tot parcursul vieții.

II. Investițiile în infrastructură se aliniază *condiționalităților ex-ante* privind învățarea pe tot parcursul vieții, învățământ terțiar, etc.

III. Investițiile în infrastructură sunt planificate și aprobate luând în considerare aspectele relevante privind educația și/sau infrastructura, prevăzute în:

- ☐ Strategia Națională pentru Competitivitate;
- ☐ Strategia Națională pentru Cercetare, Dezvoltare și Inovare;
- ☐ Strategia Națională pentru Promovarea Incluziunii Sociale și Combaterea Sărăciei;
- ☐ Strategia de Incluziune a cetățenilor români aparținând minorității rome;
- ☐ Strategia Națională pentru Dezvoltare Teritorială.

IV. Investițiile în infrastructură sunt planificate cu respectarea cerințelor de finanțare ale programelor operaționale pe care le accesează și în funcție de obiectivele stabilite prin politicile educaționale. Investițiile în infrastructură sunt planificate în conformitate cu principiile dezvoltării durabile, egalității de gen, nediscriminării, desegregării și non-segregării și vor fi adoptate în conformitate cu legislația în vigoare.

După stabilirea conformității propunerilor cu principiile generale, se aplică un set de criterii și subcriterii pentru priorizarea proiectelor eligibile de investiții în infrastructură.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Criteriile strategice au fost structurate pe patru dimensiuni și opt subdimensiuni strategice considerate cele mai importante pentru deciziile de prioritizare a investițiilor pentru modernizarea infrastructurii educaționale.

Subcriteriile strategice se aplică pentru diferite niveluri de învățământ și pentru diferite surse de finanțare. Majoritatea fondurilor disponibile în prezent pentru investiții în infrastructura educațională sunt fonduri europene, dar acestea pot fi adaptate cerințele altor surse de finanțare.

În perioada 2017–2023, țara noastră beneficiază de investiții privind infrastructura la nivel școlar, iar viziunea strategică urmărește îmbunătățirea calității actului educațional și a societății românești, în ansamblu.

În procesul de luare a deciziilor privind investițiile în infrastructura de educație vor fi avute în vedere valorile fundamentale prevăzute în strategiile naționale și în legislația actuală, precum și în cerințele specifice diferitelor surse de finanțare, inclusiv fondurile europene. Ele sunt prezentate în următorul tabel⁴:

Tabelul nr.1.

Valori strategice pentru a ghida investițiile în infrastructura educațională

Valoare strategică	Definiție
Medii de învățare de calitate	Asigurarea unor spații fizice sigure, protejate și adecvate vârstei, proiectate să faciliteze predarea și învățarea, aliniate principiilor de învățare
Echitate	Promovarea corectitudinii și imparțialității în privința investițiilor în infrastructură prin identificarea diferențelor inerente între oportunitățile și avantajele de care beneficiază unele grupuri ale populației și reacția pentru atenuarea acestora
Non-segregare	Prevenirea situațiilor în care investițiile conduc la înființarea unor noi unități de învățământ izolate sau la menținerea izolării unor unități de învățământ existente
Spații de învățare inovatoare	Crearea unor spații de învățare proiectate special pentru a promova noi abordări de predare și învățare, inclusiv cu ajutorul tehnologiilor moderne
Decizii bazate pe date concrete	Luarea deciziilor privind programele sau propunerile de investiții pe baza analizei unor date de calitate
Sustenabilitate	Prioritizarea investițiilor în infrastructură care asigură protecția mediului și întreținerea eficientă raportat la costuri
Nediscriminare	Prevenirea tratamentelor inegale și incorecte în furnizarea serviciilor de educație în unitățile de învățământ
Cadru decizional holistic/ cuprinzător	Luarea deciziilor privind investițiile ținând cont de toate dimensiunile analitice relevante, inclusiv tendințele demografice și nevoile pieței forței de muncă

⁴ Strategia privind modernizarea infrastructurii educaționale 2017-2023, pg. 19

UNIUNEA EUROPEANĂ

Sentiment de proprietate	Asigurarea faptului că investițiile vor face elevii să simtă că spațiile de învățare le aparțin
Răspuns la nevoile locale	Prioritizarea propunerilor de investiții care răspund nevoilor comunităților deservite de unitățile de învățământ
Relevanța pentru piața forței de muncă	Susținerea propunerilor de investiții în infrastructura de educație care răspund nevoilor actuale și viitoare ale pieței forței de muncă
Incluziune socială	Asigurarea faptului că investițiile în infrastructura de educație contribuie la participarea în societate a persoanelor din grupuri dezavantajate
Transparență	Susținerea propunerilor de investiții clare, fundamentate, elaborate în conformitate cu reglementările în vigoare, accesibile publicului
Flexibilitate	Prioritizarea investițiilor în medii de învățare care încurajează proiectarea, adaptarea și modificarea spațiilor, echipamentelor și mobilierului astfel încât să răspundă nevoilor diferitelor tipuri de participanți
Coerență strategică	Asigurarea faptului că investițiile în infrastructura de educație se realizează în concordanță cu strategiile naționale din sectorul educație și din alte sectoare relevante
Siguranță	Prioritizarea investițiilor în medii de învățare care asigură protecția fizică a elevilor și a personalului

Având în vedere:

- Cerințele Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”, Cod SIPOCA/SMIS: 536/126422;
- Metodologia de prioritzare a investițiilor la nivel UAT Deva - Activitatea 3.1 în cadrul Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”;
- Manual de Management al Investițiilor Publice, Servicii de consultanță pentru Consolidarea managementului investițiilor publice, Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013, Octombrie 2015,
- Ghid pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală,
- Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale în România, perioada 2018-2023,
- Legea educației naționale (Legea nr. 1/2011), cu modificările și completările ulterioare,
- Raport privind starea învățământului preuniversitar din România 2017 -2018,
- Hotărârea nr. 363/2018 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind prioritzarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 225/2014,
- Legislația menționată anterior,

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Propunem următoarele criterii de prioritizare a investițiilor în domeniul Educație:

Principii	Criterii de prioritizare a proiectelor noi Domeniul: Educație	Criterii de prioritizare a investițiilor propuse pentru domeniul educație aferente UAT DEVA - Educație – proiect pentru viitor	DA	NU	Nu se aplică
Principiul 1 Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau naționale	1.1. Obiectivele și țințele proiectului sunt relevante?	- Proiectul de investiții supus analizei, pe domeniul educație, este inclus în strategiile naționale/regionale, conform Strategiei pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018–2023, asumată de România;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții contribuie la asigurarea unei educații de calitate, la standarde UE, pentru toți copiii Municipiului Deva.	☐	☐	☐
	1.2. Investiția reprezintă o prioritate în contextul actualei strategii de dezvoltare locală?	- Nivelul de dezvoltare al localității conform IDUL;	☐	☐	☐
		- Investiția este destinată copiilor din Municipiul Deva care nu au încă acces la educație;	☐	☐	☐
		- Investiția vizează sprijinirea creșelor,	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

		grădinițelor și școlilor din zonele cu populație vulnerabilă în Municipiul Deva;			
		- Investiția urmărește restructurarea rețelei de învățământ profesional și tehnic și îmbunătățirea infrastructurii centrelor comunitare de învățare permanentă;	☐	☐	☐
		-Investiția contribuie la asigurarea sau îmbunătățirea condițiilor de bază în creșe/grădinițe/școli din UAT Deva;	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului					
Principiul 2 Justificarea economică și socială	2.1. Proiectul este justificat economic prin studiul de fezabilitate, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare?	-Proiectul de investiții are întocmit un studiu de fezabilitate/memoriul tehnico-economic/nota de fundamentare actualizat(e);	☐	☐	☐
		- Obiectivele specifice ale proiectului de investiții sunt precis cuantificate;	☐	☐	☐
		-Proiectul de investiții are estimate costurile și beneficiile precum și viabilitatea economică.	☐	☐	☐
	2.2. Proiectul are justificare socială?	-Proiectul de investiții generează locuri de muncă;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții contribuie la asigurarea unui start echitabil în viață pentru copiii din cartierele sărace;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

		- Proiectul de investiții susține programe de educare și conștientizare a copiilor și comunităților pentru reducerea abandonului școlar;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții asigură dezvoltarea/modernizarea bazei tehnico-materiale a instituțiilor de învățământ public cu acces pe latura practică a educației elevilor.	☐	☐	☐
	2.3. Impactul de mediu corespunde legislației în vigoare?	- Proiectul de investiții asigură respectarea legislației referitoare la asigurarea condițiilor de bază în creșe/ grădinițe/ școli.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului					
Principiul 3 Suportabilitatea și sustenabilitatea financiară	3.1. Cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor disponibile?	-Decizia de finanțare este inclusă în proiectul bugetului local, în concordanță cu prioritățile de investiții ale UAT Deva și cu gradul de pregătire pentru implementare;	☐	☐	☐
		- Solicitățile de finanțare pentru noile investiții sunt corelate cu resursele disponibile după acoperirea cerințelor de finanțare pentru investițiile în curs;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții respectă valoarea Indicelui de sustenabilitate financiară a bugetului local;	☐	☐	☐

		- Proiectul de investiții urmărește accesibilitatea acțiunilor din domeniul educație (asigurare transport/masa caldă/tichete de grădiniță, dotare sisteme video).	☐	☐	☐
	3.2. Finanțarea totală necesită și cofinanțare?	- Investiția este realizată în baza unui Parteneriat Public-Privat (PPP), proiectul respectă cerința „condiții egale pentru toată lumea”;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are cofinanțare din fonduri europene pentru diverse probleme de educație, cum ar fi: prevenirea abandonului școlar, înscrierea la grădiniță, îmbunătățirea condițiilor din creșe/grădinițe/ școli, construirea de noi astfel de unități, crearea de forme de școlarizare de tip before/after school.	☐	☐	☐
	3.3.Există aranjamente credibile pt a acoperi durabil costurile de operare și întreținere rezultate odată ce proiectul este finalizat?	-Este evaluată implementarea proiectului, urmărindu-se să se respecte consecvența cu specificația, conformitatea cu estimarea de cost aprobată și termenul limită de finalizare;	☐	☐	☐
		- Resursele umane și financiare sunt adecvate pentru a asigura realizarea proiectului și, ulterior, pentru a asigura prestarea serviciilor planificate;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

UNIUNEA EUROPEANĂ

		- Raportul de finalizare a proiectului va evalua și dacă proiectul a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari;	☐	☐	☐
		- Se evaluează performanța proiectului după ce acesta devine funcțional, sub aspectul obținerii de venituri care să acopere costurile de operare și întreținere;	☐	☐	☐
		- Pot fi atrase fonduri din mediul privat pentru operare și întreținere (închiriere, externalizare servicii).	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului					
Principiul 4 Aranjamentele pentru implementare/performanța în implementare	4.1 Cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului?	- S-a constatat existența unei documentații detaliate și informarea factorilor interesați în implementarea proiectului;	☐	☐	☐
		- Studiul de fezabilitate include o evaluare a costurilor de funcționare și mentenanță ale investiției, calculate la prețurile de la momentul elaborării sale;	☐	☐	☐
		- Bugetul proiectului de investiții, costurile de funcționare și mentenanță ale investiției au la bază previziuni ale evoluției prețurilor conform estimărilor Ministerului Finanțelor Publice;	☐	☐	☐

		- Proiectul a parcurs cu succes etapele de selectare și bugetare;	☐	☐	☐
		- Proiectul va fi implementat în perioada planificată pentru finalizare;	☐	☐	☐
		- Proiectul răspunde nevoilor comunității, pe probleme de educație;	☐	☐	☐
		- Au fost identificate și evaluate riscurile și incertitudinile, calitativ sau cantitativ, pentru fiecare fază a proiectului;	☐	☐	☐
		- Vor fi selectate doar acele proiecte care întrunesc „scorul minim privind gradul de pregătire”.	☐	☐	☐
	4.2 S-au definit indicatorii corespunzători pentru progresul și performanța proiectului și au fost proiectate aranjamente adecvate pentru monitorizare și evaluare?	- Sunt definiți indicatorii necesari pentru evaluarea progresului și a performanței investiției;	☐	☐	☐
		- Există indicatori calculați pentru fiecare etapă/activitate intermediară a proiectului;	☐	☐	☐
		- Există un plan etapizat cu termene ferme pentru realizarea investiției;	☐	☐	☐
		- Există metode și instrumente pentru evaluarea progresului.	☐	☐	☐
	4.3 Există o structură de management și de proiect identificată care	- Este desemnat un manager/director de proiect care va asigura livrarea la timp a proiectului;	☐	☐	☐

UNIUNEA EUROPEANĂ

Instrumente Structurale
2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ

	răspunde de progresul implementării?	- Persoanele desemnate au experiență în implementarea unor proiecte similare;	☐	☐	☐
		-Organizația responsabilă cu implementarea are capacitatea de a dezvolta și realiza obiectivele proiectului;	☐	☐	☐
		- Se urmărește îmbunătățirea actului de management de proiect la nivelul ministerelor de resort;	☐	☐	☐
		- Are loc evaluarea performanței proiectului de investiții, după ce acesta este realizat;	☐	☐	☐
		- Se întocmește Raportul de finalizare a proiectului care va evalua dacă și în ce măsură investiția a început să livreze serviciile așteptate către beneficiari.	☐	☐	☐
		Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului			

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

II. TURISM – durabil, responsabil și de calitate

Turismul reprezintă un sector de importanță maximă, care nu numai că urmărește integrarea și dezvoltarea regiunilor mai puțin dezvoltate, dar reușește să îmbine creșterea cu dezvoltarea durabilă și etică în statele membre ale Uniunii Europene. Turismul nu doar generează creștere economică, ocuparea forței de muncă și realizarea de investiții, dar se concretizează și într-un instrument eficient de promovare a imaginii Uniunii, în general, dar și a identității statelor membre în întreaga lume.

Europa este prima destinație turistică la nivel mondial, deținând o cotă de piață de 50 % în 2016. Sectorul turismului generează (în mod direct și indirect) 10,2 % din totalul PIB-ului UE-28, și se preconizează ca acest procentaj să crească la 11,2 % până în 2027.

Politica Uniunii Europene în domeniul turismului urmărește să maximizeze contribuția turismului la dezvoltarea, ocuparea forței de muncă și cooperarea între statele membre, mai ales prin exemple de bune practici.

Prin Comunicarea către Parlamentul European, intitulată „Europa, destinația turistică favorită la nivel mondial - un nou cadru politic pentru turismul european” și prin intermediul priorităților conturate în strategia „Europa 2020”, Comisia Europeană dorește să încurajeze o abordare coordonată și să definească un cadru de acțiune pentru promovarea competitivității și capacității de creștere economică durabilă în sectorul turismului.

În vederea atingerii obiectivelor, acțiunile de sprijinire a turismului pot fi grupate în jurul a patru axe⁵:

1. stimularea competitivității sectorului turistic din Europa;
2. promovarea dezvoltării unui turism durabil, responsabil și de calitate;
3. consolidarea imaginii și vizibilității Europei în calitate de ansamblu de destinații durabile și de calitate;
4. valorificarea la maximum a politicilor și instrumentelor financiare ale UE pentru dezvoltarea turismului.

Prioritățile recomandate la nivelul UE se concentrează pe:

- Dezvoltarea inovării în industria turistică;
- Îmbunătățirea competențelor profesionale;
- Încurajarea prelungirii sezonului turistic;
- Promovarea dezvoltării unui turism durabil, responsabil și de calitate;
- Promovarea comună a ofertelor turistice (chiar se recomandă introducerea a două noi principii „interregionalitatea” și „complementaritatea” în vederea promovării planificării și cooperării comune între serviciile turistice din cadrul unei singure zone geografice, de exemplu, fie între regiuni învecinate care aparțin diferitelor

⁵ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2011-0265+0+DOC+XML+V0//RO>

state membre, fie la un nivel tematic specific între regiuni legate prin anumite elemente comune).

Fondul european de dezvoltare regională (FEDR) sprijină competitivitatea, durabilitatea și calitatea turismului la nivel regional și local. Comisia Europeană a publicat o orientare tematică privind investițiile în turism, recomandând ca aceste investiții să respecte anumite principii de selecție:⁶

- să fie conforme cu unul sau mai multe obiective tematice și priorități de investiții ;
- să corespundă cu analiza SWOT a programelor operaționale (PO) naționale/regionale /transnaționale relevante;
- să vizeze o mai bună valorificare a capitalului cultural și turistic de la nivel local;
- să stimuleze inovarea și diversificarea produselor, proceselor și serviciilor, precum și specializarea acestora pentru piețe de nișă, în vederea depășirii dependenței de muncă temporară cu valoare adăugată scăzută și asigurării activității economice și a locurilor de muncă în afara sezonului turistic;
- Ar trebui să se acorde o atenție deosebită triplării capacității de excelență, inovare și internaționalizare a IMM-urilor și clusterelor, grupării activităților (trans)disciplinare, inclusiv prin consolidarea legăturilor interne și externe.
- Având în vedere că unul din avantajele specifice ale sectorului turismului este acela că obstacolele existente în calea pătrunderii pe piață sunt deosebit de reduse, ar trebui să se pună un accent și pe sprijinirea spiritului antreprenorial și a creării de noi întreprinderi.

Turismul este un domeniu important al economiei naționale și una dintre șansele României de a obține avantaje competitive pe piața Uniunii Europene, în special ca urmare a potențialului natural de care dispune. România este unica țară din Uniunea Europeană în care se află cinci dintre cele nouă regiuni biogeografice: regiunea continentală: 53% din suprafața țării; regiunea muntoasă: 23% din suprafața țării și peste jumătate din suprafața eco-regiunii europene a Munților Carpați, cu peste 77% dintre pădurile virgine rămase; regiunea de stepă: 17% din suprafața țării; regiunea panonică: 6% din suprafața țării; regiunea Mării Negre: 1% din suprafața țării.⁷

Intr-un raport al Forumului Economic Mondial (FEM) din 2017, *Travel and Competitiveness Report 2017*, România ocupă locul 68 între alte 136 de țări și un scor 3.8 (față de 7-maxim), coborând astfel față de anul 2015 de pe locul 66 din 141 de țări, dar menținând același scor 3.8.⁸

Principalii indicatori analizați au fost:

- Sănătate și igienă – locul 31 (punctaj 6,1);
- Siguranță și securitate – locul 39 (punctaj 5,8);
- Sustenabilitatea mediului – locul 43 (punctaj 4,4);

⁶ https://ec.europa.eu/regional_policy/ro/policy/themes/tourism/

⁷ Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism, Strategia Națională pentru Ecoturism, 2015

⁸ <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2017/country-profiles/#economy=ROU>

- Deschidere internațională – locul 45 (punctaj 3,9);
- Disponibilitate ICT – locul 60 (punctaj 4,7);
- Infrastructura aferentă serviciilor turistice – locul 62 (punctaj 4,4);
- Resurse culturale și călătorii de afaceri – locul 46 (punctaj 2,3);
- Resurse naturale – locul 68 (punctaj 3,0);
- Mediul de afaceri – locul 76 (punctaj 4,4);
- Resurse umane și piața muncii – locul 81 (punctaj 4,4);
- Infrastructura transportului aerian – locul 82 (punctaj 2,4);
- Competitivitatea prețurilor – locul 85 (punctaj 4,7);
- Infrastructură terestră și portuară – locul 92 (punctaj 2,8);
- Prioritizarea sectorului turism și călătorii – locul 108 (punctaj 3,8).

Deși România a obținut punctajul mediu la majoritatea indicatorilor, s-a clasat pe ultimele locuri în ceea ce privește prioritatea industriei turismului și călătoriilor pentru Guvern și eficiența marketingului și brandingului pentru atragerea turiștilor. La ambii indicatori, țara ocupă același loc 131 dintre 136, urmată de calitatea Infrastructurii Turismului, pe locul 129.⁹

Datele referitoare la contribuția directă a sectorului de turism și călătorii la PIB, conform Contului Satelit de Turism (CST) în România arată că indicatorul a ajuns la valoarea de 17,1 miliarde RON, reprezentând 2,4% din PIB în anul 2015. Un alt indicator relevant, numărul de angajați în sector a la nivelul anului 2018 a fost de 225.000 salariați, în creștere față de anul 2016 când se înregistrau 168.887 salariați.

Principalele forme de turism disponibile în prezent în România pot fi clasificate în următoarele categorii:

1. Natură și aventură;
2. Sporturi de iarnă și schi;
3. Cultură și Istorie;
4. Sănătate și wellness;
5. Mare și soare;
6. City breaks;
7. MICE; Reuniuni, stimulente, conferințe și expoziții (Meetings, Incentives, Conferences and Exhibition);
8. Gastronomie ;

La nivelul Municipiului Deva, principalele tipuri și forme de turism practicate sunt:

1. Turismul de circulație se poate realiza pe principalele artere de circulație, un turism de tranzit prin culoarul Mureșului sau printr-un turism itinerant pentru vizitarea obiectivelor turistice;

2. Turismul termal și balnear se realizează datorită izvoarelor minerale clorosodice, bicarbonate atermale utilizate medical în cadrul complexului Baile Sarate;

⁹ Strategia națională pentru dezvoltarea turismului, vol.1, p.18

3. Turismul de odihnă și recreere se practică pe malul râului Mureș și a râului Cerna, la marginea pădurii Bejan, în parcurile Municipiului Deva, la sfârșit de săptămână sau în vacanțe sau concedii;

4. Turismul de afaceri – Municipiul Deva constituie un teren propice pentru oamenii de afaceri, pentru investitorii străini;

5. Turismul cultural-istoric este dezvoltat datorită unei rețele bogate de situri istorice, arheologice, monumente istorice, de arhitectură și muzee, înlesnește practicarea turismului cultural, dar și a celui urban și de weekend;

6. Turismul de vânătoare și pescuit sportiv ;

7. Alte tipuri de turism: turism urban, turismul practicat în zonele periurbane ale Municipiului Deva.¹⁰

La nivelul UAT Deva se înregistrează o durată medie a sejurului mult inferioară mediei naționale, ca de altfel și indicele mediu de utilizare a locurilor de cazare. Tendința clară de micșorare a duratei sejurului și o fragmentare mai mare a vacanțelor, implică o creștere a cererii pentru turismul cultural, dat fiind faptul că scurtarea vacanțelor multiplică vizitele de durată mică, orientate în principal spre turismul cultural.

Darea în funcțiune a ascensorului înclinat în anul 2005 a facilitat vizitarea Cetății Deva și a determinat creșterea numărului de turiști. De altfel, într-o analiză privind patrimoniul cultural și turismul, județul Hunedoara intră într-un top 10 al zonelor vizitate de cei mai mulți turiști în România, ca urmare a Cetății Deva și a Muzeului Daco-Roman (este drept, împreună cu vizitele înregistrate la Castelul Corvinilor și Sarmizegetuza Regia), dar exprimând clar existența unui patrimoniu ce poate fi inteligent pus în valoare.

După facilitarea accesului turiștilor în zona prin amplasarea ascensorului înclinat, municipalitatea a demarat un vast proiect de punere în valoare a monumentului istoric, prin reabilitarea zonei urbane care delimitează monumentul precum și a monumentului în sine. Acest proiect se compune din două mari intervenții și anume: Refuncționalizarea Incintei I și intervenții în situații de urgență și Reabilitarea Zonei Urbane Dealul Cetății Deva – Incintele II și III.

Alte îmbunătățiri aduse ansamblului urmăresc:

- reabilitarea caile de acces rutiere și construirea unei parări în zona porții de acces în cetate;
- reabilitarea aleilor pietonale prin dotarea lor cu locuri de staționare pentru vizitatori și prin marcarea corespunzătoare a traseelor de acces;
- reabilitarea iluminatului exterior, atât în zona stației de pornire a monoliner-ului și urmărind traseul de rulare a acestuia, cât și pe aleile pietonale ce asigură accesul în incinta a treia.

UAT Deva consideră un obiectiv important în dezvoltarea turistică a zonei implementarea conceptului *Smart City*, urmărind asigurarea accesului cetățenilor și turiștilor la tehnologie și

¹⁰ Planul de dezvoltare al municipiului Deva pentru perioada 2007-2013, pp.220-21

UNIUNEA EUROPEANĂ

comunicații la standarde europene. Pentru aceasta, se derulează proiecte de realizare rețele de comunicații de mare viteză, iluminat ecologic prevăzut cu sisteme de telemanagement, sisteme de informare infokiosk, displayuri de informare publică.

Principalele deficiențe în domeniul turismului la nivel UAT Deva, rămân: lipsa unui program coerent de acțiuni, privind dezvoltarea turismului, numărul insuficient de personal calificat și ghizi turistici, oferta turistică insuficient promovată la nivel național și internațional în vederea atragerii de turiști din alte județe sau țări, lipsa specializărilor de învățământ superior de specialitate.

Având în vedere:

- Cerințele Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea administrației publice la nivelul municipiului Deva”, Cod SIPOCA/SMIS: 536/126422;
- Metodologia de prioritizare a investițiilor la nivel UAT Deva - Activitatea 3.1 în cadrul Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea administrației publice la nivelul municipiului Deva”;
- Manual de Management al Investițiilor Publice, Servicii de consultanță pentru Consolidarea managementului investițiilor publice, Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013, Octombrie 2015;
- Ghid pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală;
- Strategia națională a României pentru dezvoltarea turismului;
- Programului Multianual pentru dezvoltarea investițiilor în turism (Master-Planul investițiilor în turism)
- Planul Integrat de Dezvoltare a Municipiului Deva

Propunem următoarele criterii generale de prioritizare a investițiilor pe domeniul Turism

Principii	Criterii de prioritizare a proiectelor noi Domeniul TURISM	Criterii de prioritizare a investițiilor propuse pentru domeniul turism Turism –durabil, responsabil și de calitate	DA	NU	NU SE APLICĂ
Principiul 1 Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau județeană	1.1. Obiectivele și țintele proiectului sunt relevante?	- Proiectul de investiții este inclus în strategiile naționale/regionale, conform Strategiei Naționale a României pentru dezvoltarea turismului, Master-Planul investițiilor în turism, angajamentelor asumate de România față de UE și Organizația Mondială a	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ

		Turismului (OMT);			
		- Contribuția proiectului la obținerea unei mai bune calități a vieții, a bunăstării cetățenilor în cadrul UAT Deva.	☐	☐	☐
	1.2 Investiția reprezintă o prioritate în contextul actualei strategii de dezvoltare?	- Nivelul de dezvoltare al localității conform IDUL	☐	☐	☐
		-Investiția urmărește creșterea accesibilității, calității și eficacității serviciilor de turism	☐	☐	☐
		- Investiția asigură dezvoltarea/îmbunătățirea infrastructurii de turism la nivel UAT Deva;	☐	☐	☐
		- Investiția vizează eficientizarea infrastructurii de turism prin accelerarea utilizării tehnologiei informației și comunicațiilor moderne;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții asigură valorificarea resurselor turistice naturale și antropice locale.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 2 Justificarea economică și	2.1. Proiectul este justificat economic prin studiul de fezabilitate, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare?	- Proiectul de investiții are întocmit un studiu de fezabilitate/ memoriul tehnico-economic/ nota de fundamentare actualizat(e);	☐	☐	☐
		- Obiectivele specifice ale proiectului de investiții sunt precis cuantificate;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are estimate costurile și beneficiile precum și viabilitatea economică.	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

socială	2.2. Proiectul are justificare socială?	-Proiectul de investiții asigură noi locuri de muncă în cadrul UAT Deva;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții permite creșterea anuală a numărului de turiști români/ străini în zona UAT Deva;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții asigură promovarea zonei UAT Deva ca destinație turistică;	☐	☐	☐
		- Calificarea personalului și creșterea calității ofertei turistice este unul dintre obiectivele proiectului de investiții	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții permite accesul la serviciile turistice și pentru segmente vulnerabile ale populației din zona UAT Deva;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții încurajeaza comunitatea locală să se implice activ în activitățile turistice specifice zonei UAT Deva.	☐	☐	☐
	2.3. Impactul de mediu corespunde legislației în vigoare?	- Menținerea corelării cadrului legislativ/ normativ național cu politica europeană comună și politica OMT	☐	☐	☐
		- Proiectul are în vedere protejarea zonelor turistice de interes național prin menținerea unui echilibru între valoarea cadrului natural, utilizarea antropică intensă și reabilitarea zonelor degradate;	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 3 Suportabilitatea și sustenabilitatea financiară	3.1. Cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor	-Decizia de finanțare este inclusă în proiectul bugetului local, în concordanță cu prioritățile de investiții ale UAT Deva și cu gradul de pregătire pentru implementare;	☐	☐	☐

UNIUNEA EUROPEANĂ

	disponibile?	- Solicitățile de finanțare pentru noile investiții sunt corelate cu resursele disponibile după acoperirea cerințelor de finanțare pentru investițiile în curs;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții respectă valoarea Indicelui de sustenabilitate financiară a bugetului local;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții urmărește accesibilitatea ofertei de servicii turistice pentru toate categoriile de populație.	☐	☐	☐
	3.2.Finanțarea totală necesită și cofinanțare?	- Investiția este realizată în baza unui Parteneriat Public-Privat (PPP), proiectul respectă cerința „condiții egale pentru toată lumea”;	☐	☐	☐
		- Investiția permite accesarea de fonduri și din alte sectoare de activitate, conexe domeniului turismului (cultură, educație, sport, patrimoniu construit și natural etc.).	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are cofinanțare din fonduri europene pentru diverse probleme specifice sectorului de activitate.	☐	☐	☐
	3.3.Există aranjamente credibile pentru a	- Este evaluată implementarea proiectului, urmărindu-se să se respecte consecvența cu specificația, conformitatea cu estimarea de cost aprobată și termenul limită de finalizare;	☐	☐	☐
		- Resursele umane și financiare sunt adecvate pentru a asigura realizarea proiectului și, ulterior, pentru a asigura prestarea serviciilor planificate;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ

	acoperi durabil costurile de operare și întreținere rezultate odată ce proiectul este finalizat?	- Raportul de finalizare a proiectului va evalua și dacă proiectul a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari;	☐	☐	☐
		- Se evaluează performanța proiectului după ce acesta devine funcțional, sub aspectul obținerii de venituri care să acopere costurile de operare și întreținere;	☐	☐	☐
		- Pot fi atrase fonduri din mediul privat pentru operare și întreținere (închiriere, externalizare servicii).	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 4 Aranjamentele pentru implementare/ performanța în implementare	4.1 Cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului?	-S-a constatat existența unei documentații detaliate și informarea factorilor interesați în implementarea proiectului;	☐	☐	☐
		- Studiul de fezabilitate include o evaluare a costurilor de funcționare și mentenanță ale investiției, calculate la prețurile de la momentul elaborării sale;	☐	☐	☐
		- Bugetul proiectului de investiții, costurile de funcționare și mentenanță ale investiției au la bază previziuni ale evoluției prețurilor conform estimărilor Ministerului Finanțelor Publice;	☐	☐	☐
		-Proiectul a parcurs cu succes etapele de selectare și bugetare;	☐	☐	☐
		- Proiectul va fi implementat în perioada planificată pentru finalizare;	☐	☐	☐
		- Proiectul răspunde nevoilor comunității, pe probleme de turism;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

		- Au fost identificate și evaluate riscurile și incertitudinile, calitativ sau cantitativ, pentru fiecare fază a proiectului;	☐	☐	☐
		- Vor fi selectate doar acele proiecte care întrunesc „scorul minim privind gradul de pregătire”.	☐	☐	☐
	4.2 S-au definit indicatorii corespunzatori pentru progresul și performanța proiectului și au fost proiectate aranjamente adecvate pentru monitorizare și evaluare?	- Sunt definiți indicatorii necesari pentru evaluarea progresului și a performanței investiției;	☐	☐	☐
		- Există indicatori calculați pentru fiecare etapă/activitate intermediară a proiectului;	☐	☐	☐
		- Există un plan etapizat cu termene ferme pentru realizarea investiției;	☐	☐	☐
		- Există metode și instrumente pentru evaluarea progresului.	☐	☐	☐
	4.3 Există o structură de management și de proiect identificată care răspunde de progresul implementării?	- Este desemnat un manager/director de proiect care va asigura livrarea la timp a proiectului;	☐	☐	☐
		- Persoanele desemnate au experiență în implementarea unor proiecte similare;	☐	☐	☐
		- Organizația responsabilă cu implementarea are capacitatea de a dezvolta și realiza obiectivele proiectului;	☐	☐	☐
		- Se urmărește îmbunătățirea actului de management de proiect la nivelul ministerelor de resort;	☐	☐	☐
		- Are loc evaluarea performanței proiectului de investiții, după ce acesta este realizat;	☐	☐	☐
		- Se întocmește Raportul de finalizare a proiectului care va evalua dacă și în ce măsură investiția a început să livreze serviciile așteptate către beneficiari.	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.

--	--	--

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

III. ASISTENȚĂ SOCIALĂ - alături de cei aflați în impas

Elaborarea Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale are în vedere corelarea cu strategiile și politicile sectoriale existente la nivel european, național, regional și local.

Pentru o analiză cât mai completă și o viziune coerentă și integrată, cu obiective care să reflecte nevoile reale ale beneficiarilor și să dezvolte serviciile sociale integrate, au fost valorificate o serie de documente strategice și legislative din domeniul social.

Actuala strategie trebuie să fie armonizată cu practicile utilizate în domeniul furnizării serviciilor de asistență socială, respectiv:

- legislația europeană și națională;
- prevederile strategiilor naționale privind incluziunea socială, reducerea sărăciei, promovarea și respectarea drepturilor grupurilor vulnerabile;
- strategiile regionale, județene și municipale privind dezvoltarea serviciilor sociale la nivel local;

Strategia de Dezvoltare a Serviciilor Sociale pe perioada 2019-2023 urmărește ca, în acord cu politica europeană și națională de incluziune socială și combatere a sărăciei și cu strategiile existente la nivelul Municipiului Deva, să creeze și să implementeze un sistem performant și eficient de furnizare a serviciilor sociale bazat pe o abordare integrată, participativă, multisectorială și interinstituțională, bazat pe standardele minime de calitate în furnizarea serviciilor sociale.

Strategia Europa 2020 propune pentru domeniul asistență socială creșterea favorabilă incluziunii, prin promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Printre obiectivele propuse de către Comisia Europeană amintim:

- 75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani să aibă un loc de muncă;
- rata abandonului școlar timpuriu trebuie redusă sub nivelul de 10% și cel puțin 40% din generația tânără să aibă studii superioare;
- numărul persoanelor amenințate de sărăcie trebuie redus cu 20.000.000.

Inițiativele Comisiei Europene ce privesc asistența socială sunt:

- **„O agendă pentru noi competențe și noi locuri de muncă”** pentru a moderniza piețele muncii și a oferi mai multă autonomie cetățenilor, prin dezvoltarea competențelor acestora pe tot parcursul vieții în vederea creșterii ratei de participare pe piața muncii și a unei mai bune corelări a cererii și a ofertei în materie de forță de muncă, inclusiv prin mobilitatea profesională;
- **„Platforma europeană de combatere a sărăciei”** pentru a garanta coeziunea socială și teritorială, astfel încât beneficiile creșterii și locurile de muncă să fie distribuite echitabil,

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

iar persoanelor care se confruntă cu sărăcia și excluziunea socială să li se acorde posibilitatea de a duce o viață demnă și de a juca un rol activ în societate.

La *nivel național* există o serie de strategii sectoriale care se adresează grupurilor vulnerabile, persoanelor care au nevoie de protecție, de sprijin social și de respectarea drepturilor. Strategiei de dezvoltare a serviciilor sociale are în vedere:

- ☐ Programul Național de Reformă (PNR);
- ☐ Strategia Guvernului României de Incluziune a Cetățenilor Români aparținând Minorității Romilor 2012-2020;
- ☐ Strategia Națională privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei pentru perioada 2015-2020;
- ☐ Strategia Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (SNOFM) 2014-2020;
- ☐ Strategia Națională de Sănătate 2014-2020;
- ☐ Strategia Națională pentru Sănătatea Mintală a Copilului și Adolescentului 2015-2020;
- ☐ Strategia națională privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterea violenței domestice pentru perioada 2018-2021 și a Planului operațional privind implementarea strategiei naționale privind promovarea egalității de șanse între femei și bărbați și prevenirea și combaterii violenței domestice 2018-2021;
- ☐ Strategia Națională privind Incluziunea Socială a Persoanelor cu Dizabilități 2014-2020;
- ☐ Strategia Națională pentru Promovarea Îmbătrânirii Active și Protecția Persoanelor Vârstnice pentru perioada 2015-2020;

Strategiile privind Incluziunea Socială și Reducerea Sărăciei protejează, apără și garantează drepturile omului și copilului, așa cum sunt menționate în *Declarația Universală a Drepturilor Omului* și *Convenția ONU* cu privire la drepturile copilului, în contextul ansamblului drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Strategia subliniază rolul primordial al familiei în creșterea, îngrijirea și educarea copilului, în asistența persoanei cu handicap, a persoanei vârstnice sau a oricărei alte persoane aflată în situație de risc de excludere socială și faptul că eforturile societății trebuie îndreptate în direcția întăririi și susținerii familiei în asumarea responsabilităților.

Responsabilizarea familiei, în spiritul cadrului legislativ în domeniul asistenței sociale, nu se poate realiza fără o abordare sistematică a problemelor cu care se confruntă copiii și familiile acestora.

Implementarea acestei strategii va asigura creșterea calității vieții beneficiarilor serviciilor de asistență socială, urmărindu-se ca toate serviciile să respecte standardele minime naționale care pot fi verificate în mod periodic într-un sistem competent, coerent și unitar.

Strategiile integrate de dezvoltare durabilă pentru perioada 2017 – 2023 au ca punct de plecare îmbunătățirea serviciilor sociale pentru toate categoriile defavorizate sau categorii aflate în situații de risc. Strategia menționează importanța cunoașterii nevoilor specific diferitelor grupuri vulnerabile și adaptarea serviciilor sociale la aceste nevoi.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Sistemul național de asistență socială se întemeiază pe următoarele valori și principii generale:

- **solidaritatea socială**, potrivit căreia întreaga comunitate participă la sprijinirea persoanelor vulnerabile care necesită suport și măsuri de protecție socială pentru depășirea sau limitarea unor situații de dificultate, în scopul asigurării incluziunii sociale a acestei categorii de populație;
- **subsidiaritatea**, potrivit căreia, în situația în care persoana sau familia nu își poate asigura integral nevoile sociale, intervin colectivitatea locală și structurile ei asociative și, complementar, statul;
- **universalitatea**, potrivit căreia fiecare persoană are dreptul la asistență socială, în condițiile prevăzute de lege;
- **respectarea demnității umane**, potrivit căreia fiecărei persoane îi este garantată dezvoltarea liberă și deplină a personalității, îi sunt respectate statutul individual și social și dreptul la intimitate și protecție împotriva oricărui abuz fizic, psihic, intelectual, politic sau economic;
- **abordarea individuală**, potrivit căreia măsurile de asistență socială trebuie adaptate situației particulare de viață a fiecărui individ;
- **parteneriatul**, potrivit căruia autoritățile publice centrale și locale, instituțiile publice și private, organizațiile neguvernamentale, instituțiile de cult recunoscute de lege, precum și membrii comunității stabilesc obiective comune, conlucrează și mobilizează toate resursele necesare pentru asigurarea unor condiții de viață decente și demne pentru persoane vulnerabile;
- **participarea beneficiarilor**, potrivit căreia beneficiarii participă la formularea și implementarea politicilor cu impact direct asupra lor, la realizarea programelor individualizate de suport social și se implică active în viața comunității, prin intermediul formelor de asociere sau direct, prin activități voluntare desfășurate în folosul persoanelor vulnerabile;
- **nediscriminarea**, potrivit căreia persoanele vulnerabile beneficiază de măsuri și acțiuni de protecție socială fără restricție sau preferință față de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, categorie socială, opinie, sex ori orientare sexuală, vârstă, apartenență politică, dizabilitate, boală cronică necontagioasă, infectare HIV sau apartenență la o categorie defavorizată;
- **respectarea dreptului la autodeterminare**, potrivit căreia fiecare persoană are dreptul de a face propriile alegeri, indiferent de valorile sale sociale, asigurându-se că acestea nu amenință drepturile sau interesele legitime ale celorlalți;
- **activizarea**, potrivit căreia măsurile de asistență socială au ca obiectiv final încurajarea ocupării, în scopul integrării/reintegrării sociale și creșterii calității vieții persoanei și întărirea nucleului familial;

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

- **caracterul unic al dreptului la beneficiile de asistență socială**, potrivit căruia pentru aceeași nevoie sau situație de risc social se poate acorda un singur beneficiu de același tip;
- **proximitatea**, potrivit căreia serviciile sunt organizate cât mai aproape de beneficiar, pentru facilitarea accesului și menținerea persoanei cât mai mult posibil în propriul mediu de viață;
- **complementaritatea și abordarea integrată**, potrivit căreia, pentru asigurarea întregului potențial de funcționare socială a persoanei ca membru deplin al familiei, comunității și societății, serviciile sociale trebuie corelate cu toate nevoile beneficiarului și acordate integrat cu o gamă largă de măsuri și servicii din domeniul economic, educational, de sănătate, cultural etc;
- **concurența și competitivitatea**, potrivit căreia furnizorii de servicii sociale publice și private trebuie să se preocupe de creșterea calității serviciilor acordate și să beneficieze de tratament egal pe piața serviciilor sociale;
- **egalitatea de șanse**, potrivit căreia beneficiarii, fără niciun fel de discriminare, au acces în mod egal la oportunitățile de împlinire și dezvoltare personal, dar și la măsurile și acțiunile de protecție socială;
- **confidențialitatea**, potrivit căreia, pentru respectarea vieții private, beneficiarii au dreptul la păstrarea confidențialității asupra datelor personale și informațiilor referitoare la viața privată și situația de dificultate în care se află;
- **echitatea**, potrivit căreia toate persoanele care dispun de resurse socio-economice similar, pentru aceleași tipuri de nevoi, beneficiază de drepturi sociale egale;
- **focalizarea**, potrivit căreia beneficiile de asistență socială și serviciile sociale se adresează celor mai vulnerabile categorii de persoane și se acordă în funcție de veniturile și bunurile acestora;
- **dreptul la liberă alegere a furnizorului de servicii**, potrivit căruia beneficiarul sau reprezentantul legal al acestuia are dreptul de a alege liber dintre furnizorii acreditați.

În prezent, practica reliefează o serie de *aspecte negative din domeniul Asistență socială*, după cum urmează:

- Implementarea deficitară a prevederilor Legale ulterioare schimbărilor legislative, cauzată de decalajele apărute între intrarea în vigoare a unei legi și elaborarea normelor de aplicare;
- Criza economică încetinește dezvoltarea serviciilor sociale și crește numărul de beneficiari;
- Implicarea punctuală a societății civile și a actorilor sociali;
- Insuficienta reglementare a cadrului legislativ cu privire la contractarea/externalizarea de servicii sociale;
- Costuri ridicate pentru înființarea de noi servicii / întreținerea serviciilor;
- Consultarea nesistematică între furnizorii de servicii sociale publice și privați și beneficiari pentru identificarea nevoilor de servicii sociale și a modalităților cele mai adecvate de răspuns la aceste nevoi;

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

- Perpetuarea mentalității „tradiționaliste” a comunității față de problematica grupurilor vulnerabile;

- Nu sunt reglementate costurile pe tipuri de servicii;

- Proporția scăzută a populației având vârsta cuprinsă între 0-20 de ani, raportat la populația totală fapt ce va exercita pe viitor o presiune crescută asupra nivelului de trai și a resurselor necesare, impunându-se o regândire a politicii sociale la nivelul comunității.

Potrivit bazei de date a Departamentului de Asistență Socială și Politici Familiale, următoarele grupuri au fost identificate ca principalele grupuri țintă pentru îmbunătățirea serviciilor sociale existente:

- Persoanele cu handicap (copii și adulți);
- Persoanele vârstnice;
- Copii și familii în situații de risc;
- Copii și tineri aflați în situații de risc de separare de părinți; abuz (violență) și neglijare; neglijare; situație de dificultate în familie, abandon, sărăcie, separare de părinți;
- Bolnavi cronici, alte persoane aflate în situații de nevoie socială.

La nivel local, situația prestațiilor realizate de către Serviciul Public Local de Asistență Socială din cadrul Consiliului Local Deva se prezintă după cum urmează:

Pentru persoanele cu handicap se asigură următoarele tipuri de servicii:

- Efectuarea de anchete sociale necesare pentru a se prezenta la Comisia de expertiză pentru adulții cu handicap, în vederea stabilirii sau revizuirii gradului de handicap;
- Acordarea indemnizației lunare pentru persoane cu handicap grav;
- Efectuarea și întocmirea anchetelor sociale privind minorii infestați cu virusul HIV;
- Preluarea, verificarea și întocmirea documentației necesare pentru obținerea legitimațiilor de călătorie gratuită și a cardurilor de parcare pe raza municipiului Deva, pentru persoanele cu handicap.

Persoanele vârstnice beneficiază de asistență socială la domiciliu constând în:

- ❖ Servicii de supraveghere temporară;
- ❖ Sprijin în realizarea activităților cotidiene;
- ❖ Asistență socială, emoțională și juridică, în vederea facilitării integrării în colectivitate.

Copiilor și familiilor aflate în situație de risc, bolnavilor cronici, precum și altor persoane aflate în situații de nevoie socială, li se acordă:

- Ajutoare sociale;
- Ajutoare de urgență;
- Alocații de susținere pentru familiile monoparentale;
- Alocații complementare;
- Sprijin financiar la constituirea familiei;
- Acordarea trusoului pentru copiii nou-născuți;
- Acordarea alocației de nou-născut;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

- Cazare, hrană, asistență medicală, consiliere psihologică, juridică pentru victimele violenței domestice și minori acestora în cadrul Centrului de Urgență pentru Femeia și Copilul Abuzat.

Pentru copii și tinerii aflați în situație de risc de separare de părinți, abandon, abuz se efectuează:

- Anchete sociale pentru stabilirea unor măsuri de protecție;
- Întocmesc planuri de servicii;
- Anchete sociale pentru identificarea și monitorizarea copiilor care sunt lipsiți de grija părinților pe perioada în care părinți sunt plecați în străinătate.

Numărul ridicat al cererilor depuse pentru acordarea unei locuințe sociale de către persoanele care nu au locuință proprietate personală și nici nu au posibilitatea achiziționării acesteia, întrucât nu au venituri sau acestea sunt reduse, indică necesitatea construirii de noi locuințe sociale, care să acopere astfel nevoile sociale existente.

Urmare a evaluărilor făcute, s-a constatat o creștere a numărului persoanelor străzii, a persoanelor care locuiesc în spații improvizate la periferia orașului, fapt care constituie o problema atât pentru integrarea socială a acestora, cât și pentru siguranța cetățenilor.

Având în vedere acest flagel social, este mai mult decât oportun înființarea unui *Adăpost de urgență pe timp de noapte pentru oamenii străzii*, unde să poată fi găzduiți pe timp de noapte, mai ales în perioada sezonului rece, când condițiile climaterice pot constitui un real pericol pentru sănătatea acestor persoane.

O altă problemă socială identificată la nivelul municipiului Deva, o reprezintă situația persoanelor vârstnice, care au o stare de sănătate precară, nu se mai pot gospodări singure, nu au aparținători sau aceștia sunt la rândul lor în imposibilitatea de a le oferi sprijinul optim.

Existența la nivelul municipiului Deva a unui *Centru de zi pentru persoanele vârstnice* sau a unui *Cămin pentru persoanele vârstnice*, ar constitui o rezolvare a problemelor pentru această categorie socială, prin asigurarea de măsuri de integrare socială, măsuri de prevenire a marginalizării sociale, constând în servicii de asistență medicală, juridică, psihologică, supraveghere /cazare.

Datele statistice privind evoluția sistemului de asistență socială se referă la modalitatea concretă de punere în practică a principalelor reglementări aferente sistemului de protecție socială, astfel:

- Aplicarea Legii nr.416/2001 privind venitul minim garantat;
- Aplicarea Legii nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap;
- Aplicarea O.U.G. 5/2003 privind acordarea de ajutoare pentru încălzirea locuinței, precum și a unor facilitati populației pentru plata energiei termice;
- Alte servicii realizate de către Serviciul Public Local de Asistență Socială;
- OUG nr.91/2005 privind instituirea Programului de acordare a unor ajutoare bănești populației cu venituri reduse care utilizează pentru încălzirea locuinței gaze naturale.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Celelalte categorii de ajutoare au vizat:

- ❖ Alocația de susținere pentru familiile monoparentale, conform O.U.G. nr.105/2003;
- ❖ Alocația complementară, conform O.U.G. nr.105/ 2003;
- ❖ Îndemnizația pentru susținerea familiei în vederea creșterii copilului, cf. O.U.G.nr.148/2005;
- ❖ Alocatia de stat, conform Legii nr.61/1993 republicata;
- ❖ Drepturi prevazute de Legea nr. 482/ 2006 privind acordarea de trusouri pentru nou-nascuti, cu modif și completările ulterioare și Ordonanta Guv nr.3/2007;
- ❖ Drepturile prevazute de Legea nr.396/2006 privind acordarea unui sprijin financiar la constituirea familiei;
- ❖ Acordarea gratuita de lapte praf pentru copiii cu vârste cuprinse între 0-12 luni, conform Legii nr. 321/2001.

La acestea se adaugă serviciile sociale oferite pentru:

- Servicii sociale acordate beneficiarilor luati în evidența Centrului de urgenta pentru femeia și copilul abuzat;
- Servicii sociale acordate la domiciliu persoanelor vârstnice.

Zonele dezavantaje pe ocuparea forței de muncă sunt zonele în care locuitorii nu prezintă un deficit educațional, însă nu reușesc să găsească un loc de muncă în sectorul formal, indiferent de condițiile lor de locuit.

Zonele dezavantajate pe locuire se referă la cartiere în care o parte importantă din locuitori trăiește în locuințe neadecvate și poate prezenta sau nu un nivel scăzut de educație, însă majoritatea populației are un loc de muncă pe piața formală a muncii.

Ținând cont de numărul mare al zonelor marginalizate, precum și de procentul de peste 10% din populație care locuiește în aceste zone dezavantajate, sunt necesare investiții pentru regenerarea fizică, economică și socială a acestor zone, precum și la crearea de centre multifuncționale, care să conducă la integrarea și creșterea nivelului de viață al locuitorilor, prin aceasta contribuindu-se, totodată, la creșterea nivelului de incluziune socială și de acces la infrastructura de utilități, precum și la îmbunătățirea aspectului urbanistic general al orașului.

În *Programul de guvernare locală* a Municipiului Deva 2016-2020 se pornește de la premisa că trebuie să fie ajutate persoanele care au nevoie de asistență socială, cele fără un loc de muncă sau cu salarii foarte mici, pensionarii cu probleme sau copiii și tinerii orfani sau cu probleme de integrare. Dezvoltarea municipiului trebuie să fie unitară, fără zone de sărăcie și discriminare.

Având în vedere:

- Cerințele Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”, Cod SIPOCA/SMIS: 536/126422;
- Metodologia de prioritizare a investițiilor la nivel UAT Deva - Activitatea 3.1 în cadrul Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

- Manual de Management al Investițiilor Publice, Servicii de consultanță pentru Consolidarea managementului investițiilor publice, Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013, Octombrie 2015;
- Ghid pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală;
- Strategia de dezvoltare a Serviciilor sociale în România, perioada 2019 - 2023;
- Legislația menționată anterior,

Propunem următoarele criterii de priorizare a investițiilor în domeniul Asistență Socială:

Principii	Criterii de priorizare a proiectelor noi Domeniul: <i>Asistență Socială</i>	Criterii de priorizare a investițiilor propuse pentru domeniul Asistență Socială, aferente UAT DEVA – <i>Alături de cei aflați în impas</i>	DA	NU	Nu se aplică
Principiul 1 Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau județeană	1.1. Obiectivele și țintele proiectului sunt relevante?	- Proiectul de investiții supus analizei este inclus în strategiile naționale/ regionale, conform Master-Planurilor regionale și angajamentelor asumate de România;	☐	☐	☐
		- Proiectul contribuie la asigurarea unei mai bune calități a serviciilor sociale aferente unor categorii de cetățeni ai municipiului Deva.			
	1.2. Investiția reprezintă o prioritate în contextul actualei strategii de dezvoltare?	- Nivelul de dezvoltare al localității conform IDUL;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții propune construirea de noi așezăminte/extinderea / dezvoltarea/ modernizarea celor existente, având menirea de a asigura standardele europene și îmbunătățirea condițiilor de viață pentru copii și adulți cu dizabilități/ persoanelor vârstnice;	☐	☐	☐

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

		- Proiectul de investiții urmărește implementarea unor programe, care au ca rezultat protecția și promovarea drepturilor copilului;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții promovează acțiuni pentru protecția, prevenirea și combaterea marginalizării sociale a categoriilor defavorizate;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții propune construirea/ identificarea unor locații pentru cazarea în regim de urgență a victimelor violenței domestice;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții permite monitorizarea cetățenilor beneficiari de asistență socială și contribuie la îmbunătățirea stării de sănătate a cetățenilor.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 2 Justificarea economică și socială	2.1. Proiectul este justificat economic prin studiul de fezabilitate, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare?	-Proiectul de investiții are întocmit un studiu de fezabilitate/ memoriul tehnico-economic/ nota de fundamentare actualizat(e);	☐	☐	☐
		-Obiectivele specifice ale proiectului de investiții sunt precis cuantificate;	☐	☐	☐
		-Proiectul de investiții are estimate costurile și beneficiile precum și viabilitatea economică.	☐	☐	☐
	2.2. Proiectul are justificare socială?	- Proiectul de investiții prevede sprijinirea persoanelor cu venituri reduse;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

		-Proiectul de investiții susține programe de educare, protecție a copiilor aflați în situații de abandon sau provin din familii cu venituri reduse;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții susține programe de protecție a persoanelor adulte aflate în situații deosebite (părăsire domiciliu, victime ale violenței domestice, persoane vârstnice, etc.).	☐	☐	☐
	2.3. Impactul de mediu corespunde legislației în vigoare?	- Programele de investiții care urmăresc construire/modernizarea de așezăminte destinate beneficiarilor de servicii de asistență socială dețin aviz favorabil de la autoritățile competente pe domeniul mediu.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 3 Suportabilitate și sustenabilitatea financiară	3.1. Cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor disponibile?	- Decizia de finanțare este inclusă în proiectul bugetului local, în concordanță cu prioritățile de investiții ale UAT Deva și cu gradul de pregătire pentru implementare;	☐	☐	☐
		- Solicitățile de finanțare pentru noile investiții sunt corelate cu resursele disponibile după acoperirea cerințelor de finanțare pentru investițiile în curs;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții respectă valoarea Indicelui de sustenabilitate financiară a bugetului local;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții urmărește accesul egal la serviciile de asistență socială pentru toate persoanele solicitante.	☐	☐	☐

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

	3.2. Finanțarea totală necesită și cofinanțare?	- Proiectul de investiții prevede posibilitatea accesării de fonduri nerambursabile: fonduri structurale, fonduri ale Bancii Mondiale, fonduri din mecanismele financiare bilaterale etc; - Proiectul de investiții susține implicarea ONG-urilor din domeniul asistentei sociale in parteneriate cu DGASPC.	☐	☐	☐
		- Este evaluată implementarea proiectului, urmărindu-se să se respecte consecvența cu specificația, conformitatea cu estimarea de cost aprobată și termenul limită de finalizare	☐	☐	☐
		- Resursele umane și financiare adecvate sunt asigurate pentru a asigura realizarea proiectului și, ulterior, pentru a asigura prestarea serviciilor planificate;	☐	☐	☐
	3.3. Există aranjamente credibile pentru a acoperi durabil costurile de operare și întreținere rezultate odată ce proiectul este finalizat?	- Raportul de finalizare a proiectului va evalua și dacă proiectul a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari;	☐	☐	☐
		- Se evaluează performanța proiectului după ce acesta devine funcțional; se vor analiza eficiența și eficacitatea proiectului cu propunerile studiului de fezabilitate;	☐	☐	☐
		-Există resurse pentru a acoperi durabil costurile de operare și întreținere după finalizarea investiției.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					

Principiul 4 Aranjamentele pentru implementare/performanța în implementare	4.1 Cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului?	- S-a constatat existența unei documentații detaliate și informarea factorilor interesați în implementarea proiectului;	☐	☐	☐
		- Studiul de fezabilitate include o evaluare a costurilor de funcționare și mentenanță ale investiției, calculate la prețurile de la momentul elaborării sale;	☐	☐	☐
		- Bugetul proiectului de investiții, costurile de funcționare și mentenanță ale investiției au la bază previziuni ale evoluției prețurilor conform estimărilor Ministerului Finanțelor Publice;	☐	☐	☐
		-Proiectul a parcurs cu succes etapele de selectare și bugetare;	☐	☐	☐
		- Proiectul va fi implementat în perioada planificată pentru finalizare;	☐	☐	☐
		- Proiectul răspunde nevoilor comunității, pe probleme de asistență socială;	☐	☐	☐
		- Au fost identificate și evaluate riscurile și incertitudinile, calitativ sau cantitativ, pentru fiecare fază a proiectului;	☐	☐	☐
		-Vor fi selectate doar acele proiecte care întrunesc „scorul minim privind gradul de pregătire”.	☐	☐	☐
	4.2 S-au definit indicatorii corespunzători pentru progresul și performanța proiectului și au fost proiectate	-Sunt definiți indicatorii necesari pentru evaluarea progresului și a performanței investiției;	☐	☐	☐
		-Există indicatori calculați pentru fiecare etapă/activitate intermediară a proiectului;	☐	☐	☐

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

UNIUNEA EUROPEANĂ					
	aranjamente adecvate pentru monitorizare și evaluare?	-Există un plan etapizat cu termene ferme pentru realizarea investiției;	☐	☐	☐
		Există metode și instrumente pentru evaluarea progresului.	☐	☐	☐
	4.3 Există o structură de management și de proiect identificată care răspunde de progresul implementării?	-Este desemnat un manager/directorul de proiect care va asigura livrarea la timp a proiectului;	☐	☐	☐
		-Persoanele desemnate au experiență în implementarea unor proiecte similare;	☐	☐	☐
		-Organizația responsabilă cu implementarea are capacitatea de a se dezvolta sau de a atinge rezultatele proiectului propus;	☐	☐	☐
		- Se urmărește îmbunătățirea actului de management de proiect la nivelul ministerelor de resort;	☐	☐	☐
		- Are loc evaluarea performanței proiectului de investiții, după ce acesta devine funcțional;	☐	☐	☐
		- Se întocmește Raportul de finalizare a proiectului care va evalua dacă și în ce măsură investiția a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

IV. INFRASTRUCTURA DE MEDIU, *Natura - casa noastră*

Mediul înconjurător determină viața comunității și implicit un mediu de calitate determină o viață sănătoasă pentru membrii acelei comunități.

Una dintre numeroasele probleme de mediu care are un impact semnificativ asupra acestuia o reprezintă deșeurile. Impactul negativ al deșeurilor se manifestă sub forma modificărilor de peisaj, poluării aerului prin suspensiile antrenate de vânt, a apelor de suprafață care devin bogate în nitriți și nitrați și a solului care devine inapt de a susține formele specifice de viață.

Gestionarea neadecvată a deșeurilor contribuie la schimbările climatice și la poluarea atmosferică și afectează direct numeroase ecosisteme și specii.

Deșeurile au și un impact indirect asupra mediului. Orice nu se reciclează sau nu se recuperează din deșeuri reprezintă o pierdere de materii prime și de alți factori de producție utilizați în cadrul lanțului, respectiv în etapele de producție, transport și consum al produsului. Impacturile asupra mediului în lanțul ciclului de viață sunt semnificativ mai mari decât cele care apar exclusiv în etapa gestionării deșeurilor.

Direct sau indirect, deșeurile ne afectează sănătatea și bunăstarea în numeroase moduri: gazul metan contribuie la schimbările climatice, poluanții atmosferici sunt eliberați în atmosferă, sursele de apă potabilă sunt contaminate, culturile cresc pe terenuri contaminate, etc.

Activitățile din domeniul deșeurilor, precum aruncarea, arderea sau exporturile ilegale de deșeuri au un impact semnificativ negativ asupra mediului și este dificil de evaluat mărimea acestor impacturi.

Abordarea UE în domeniul gestionării deșeurilor se bazează pe trei principii majore:

- Prevenirea generării deșeurilor – factor considerat a fi extrem de important în cadrul oricărei strategii de gestionare a deșeurilor, direct legat atât de îmbunătățirea metodelor de producție, cât și de determinarea consumatorilor să își modifice cererea privind produsele (orientarea către produse verzi) și să abordeze un mod de viață, rezultând cantități reduse de deșeuri;
- Reciclare și reutilizare – încurajarea unui nivel ridicat de recuperare a materialelor componente, preferabil prin reciclare materială. În acest sens, sunt identificate câteva fluxuri de deșeuri pentru care reciclarea materială este prioritară: deșeurile de ambalaje, vehicule scoase din uz, deșeuri de baterii, deșeuri din echipamente electrice și electronice;
- Eliminarea finală a deșeurilor – în cazul în care deșeurile nu pot fi recuperate, acestea trebuie eliminate în condiții de siguranță pentru mediu și sănătatea umană, cu un program strict de monitorizare;

Dintre documentele strategice la nivel european cu impact asupra politicilor de gestionare a deșeurilor trebuie amintite:

- a) Regulamentul nr. 1013/2006 privind transferurile de deșeuri - Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene;
- b) Directiva nr. 76/2000 privind incinerarea deșeurilor - Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

c) Directiva nr. 850/2018 de modificare a Directivei 1999/31/CE privind depozitele de deșeuri (Text cu relevanță pentru SEE) - Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene;

d) Directiva nr. 852/2018 de modificare a Directivei 94/62/CE privind ambalajele și deșeurile de ambalaje (Text cu relevanță pentru SEE) - Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene;

e) Strategia de Dezvoltare Durabilă a Uniunii Europene – are ca obiectiv general îmbunătățirea continuă a calității vieții pentru generațiile prezente și viitoare, prin crearea unor comunități sustenabile, capabile să gestioneze și să folosească resursele în mod eficient și să valorifice potențialul de inovare ecologică și socială al economiei, în vederea asigurării prosperității, protecției mediului și coeziunii sociale;

f) Strategia tematică privind utilizarea durabilă a resurselor naturale – pentru atingerea obiectivului său principal, adică reducerea impactului negativ asupra mediului generat de utilizarea resurselor naturale în economiile dezvoltate, aceasta prevede următoarele acțiuni:

- îmbunătățirea cunoștințelor despre utilizarea resurselor la nivel european și despre impactul asupra mediului;
- dezvoltarea de instrumente pentru monitorizarea progresului în acest domeniu în UE, în Statele Membre (SM) și în sectoarele economice;
- creșterea aplicării Strategiei în sectoarele economice și în SM, precum și încurajarea elaborării de planuri și programe în acest sens;
- creșterea conștientizării factorilor interesați și a cetățenilor cu privire la impactul negativ al utilizării resurselor.

Prioritățile României în ceea ce privește gestionarea și prevenirea deșeurilor, stabilite prin Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor (SNGD pentru perioada 2014-2020), revizuită în anul 2013 și aprobată prin HG 870/2013 sunt următoarele:

- prioritizarea eforturilor în domeniul gestionării deșeurilor în linie cu ierarhia deșeurilor
- dezvoltarea de măsuri care să încurajeze prevenirea generării de deșeuri și reutilizarea, promovând utilizarea durabilă a resurselor;
- creșterea ratei de reciclare și îmbunătățirea calității materialelor reciclate, lucrând aproape cu sectorul de afaceri, cu unitățile și întreprinderile care valorifică deșeurile;
- promovarea valorificării deșeurilor din ambalaje, precum și a celorlalte categorii de deșeuri;
- reducerea impactului produs de carbonul generat de deșeuri;
- încurajarea producerii de energie din deșeuri pentru deșeurile care nu pot fi reciclate;
- organizarea bazei de date la nivel național și eficientizarea procesului de monitorizare;
- implementarea conceptului de „analiză a ciclului de viață” în politica de gestionare a deșeurilor.

De asemenea, se dorește îmbunătățirea serviciilor către populație și sectorul de afaceri prin:

- încurajarea investițiilor verzi;
- susținerea inițiativelor care premiază și recompensează populația care reduce, reutilizează și reciclează deșeurile din gospodărie;
- colaborarea cu autoritățile administrației publice locale pentru creșterea eficienței și calității deșeurilor colectate, făcându-le mai ușor de reciclat;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

- colaborarea cu autoritățile administrației publice locale și sectorul de afaceri pentru îmbunătățirea sistemelor de colectare a deșeurilor.

În ceea ce privește schimbările climatice, la nivel european, primele inițiative în sunt reprezentate de „Cartea Verde privind Adaptarea la efectele schimbărilor climatice în Europa- posibilitățile de acțiune ale Uniunii Europene” (2007) și respectiv, „Cartea Albă privind Adaptarea la efectele schimbărilor climatice: către un cadru de acțiune la nivel European” (2009), ambele documente evidențiind necesitatea acțiunilor de prevenire a impactului asupra mediului și activității socio-economice.

În Strategia UE privind adaptarea la efectele schimbărilor climatice (2013) menționează faptul că este crucial să se consolideze capacitatea de rezistență la schimbările climatice subliniind faptul că, gestionarea necorespunzătoare a resurselor naturale poate afecta semnificativ ecosistemele și activitățile socio-economice. Cu alte cuvinte, diferitele sectoare economice sunt din ce în ce mai expuse la riscurile de mediu, ca urmare a fenomenului schimbărilor climatice, iar gestionarea eficientă a riscurilor climatice prezintă o importanță majoră pentru procesul de dezvoltare durabilă.

„Europa 2020: O strategie europeană pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii” abordează aspecte privind utilizarea eficientă a resurselor naturale în contextul provocărilor climatice actuale și viitoare. Strategia propune un cadru integrat de acțiune pentru domeniile schimbări climatice, energie, transport, industrie, agricultură și pescuit, biodiversitate și dezvoltare regională, iar în acest context abordarea provocărilor climatice trebuie să răspundă la minimizarea pericolelor care planează asupra mediului și societății umane în scopul susținerii dezvoltării socio-economice și pentru adaptarea infrastructurilor la schimbările climatice previzibile.

Strategia națională privind schimbările climatice 2013-2020, abordează în două părți distincte: procesul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră în vederea atingerii obiectivelor naționale asumate și adaptarea la efectele schimbărilor climatice, ținând cont de politica Uniunii Europene în domeniul schimbărilor climatice și de documentele relevante elaborate la nivel european și menționate anterior, precum și de experiența și cunoștințele dobândite în cadrul unor acțiuni de colaborare cu parteneri din străinătate și instituții internaționale de prestigiu.

În *Romania* s-a elaborat Planul național de acțiune 2016-2020 privind schimbările climatice ce vizează următoarele aspecte relevante pentru dezvoltarea strategiilor de mediu:

- **Durabilitate.** Deciziile și acțiunile ar trebui să țină cont de impactul fenomenului, răspunsurile la reducerea emisiilor de GES și adaptare la schimbările climatice în alte sectoare, între regiuni și în cadrul societății civile.
- **Participare.** Consultarea principalelor părți interesate pe parcursul procesului de elaborare a planului de acțiune permite ca planul să beneficieze de cunoștințele, sprijinul și experiența acestora în evaluarea opțiunilor, promovând transparența și o mai mare asumare a măsurilor și acțiunilor incluse în plan.
- **Integrare.** Toate exemplele de strategii privind schimbările climatice din UE și planurile de acțiune asociate acestora au fost dezvoltate având o orientare sectorială care, alături de deciziile din cadrul grupurilor de lucru interguvernamentale, să ofere direcția privind

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

implementarea. Prin urmare, planul de acțiune ar trebui să țină cont de interconexiunile dintre acțiunile din cadrul sectoarelor și dintre acestea, întrucât implementarea unei acțiuni poate afecta implementarea sau efectele unei alte acțiuni. De asemenea, această abordare va promova integrarea necesităților politicii privind schimbările climatice în programele și politicile naționale existente (PNDR, PMBH, Master Planul General pentru Transport, strategia în domeniul energiei).

- **Flexibilitate.** Planurile de acțiune ar trebui să țină cont de principiul preventiv (și anume, acționarea în condițiile de incertitudine cu privire la schimbările climatice viitoare), însă ar trebui, de asemenea, să fie documente cu o evoluție continuă, care să încorporeze flexibilitatea de adaptare la evoluțiile viitoare ale cunoștințelor în domeniul schimbărilor climatice, eficacității răspunsurilor politice și al noilor cerințe de acțiune. Acest lucru subliniază importanța monitorizării și evaluării acțiunilor implementate.

- **Decizii bazate pe dovezi.** Acțiunile ar trebui să utilizeze la maximum cele mai noi cercetări și experiențe practice astfel încât luarea deciziilor să se bazeze pe cunoaștere și să fie pragmatică.

- **Stabilirea priorităților.** Acțiunile ar trebui să vizeze maximizarea beneficiilor economice și sociale ale acțiunii climei. Astfel, acestea ar trebui să fie eficace în reducerea riscurilor determinate de schimbările climatice (fie prin reducerea emisiilor de GES, fie prin adaptarea la efectele reziduale), eficiente (beneficiile pe termen lung ar trebui să fie mai mari decât costurile) și echitabile (ar trebui să țină cont de efectele acțiunilor asupra diferitelor grupuri sociale și scăderea costurilor).

- **Responsabilități și ținte internaționale.** Acestea vor include evaluarea modului în care planul de acțiune va contribui la atingerea angajamentelor și țăintelor internaționale, cum ar fi obiectivul UE 2020 de reducere cu 20% a gazelor cu efect de seră până în 2020 în raport cu nivelul anului 1990, și prevederea faptului că, în perioada 2014-2020, cheltuielile legate de climă vor reprezenta cel puțin 20% din fondurile ESI ale UE.

- **Comunicare și conștientizare.** Comunicarea eficientă cu privire la strategie și planul de acțiune climatic către un număr mare de părți interesate promovează acțiunile de implementare ale strategiei. Prin urmare, activitățile de comunicare sunt parte integrantă din planurile naționale de acțiune existente la nivelul UE.

- **Definirea responsabilităților:** Acțiunile prioritare prezentate în plan ar trebui să precizeze clar instituțiile (ministere, departamente și alte părți interesate) responsabile pentru întreprinderea acțiunilor, dar să specifice și sursele de finanțare.

La nivel de UAT DEVA, se identifică acțiuni benefice referitoare la protejarea sănătății cetățenilor concretizate în:

- monitorizarea calității aerului ambiental, prin determinarea compoziției chimice a acestuia.

În acest sens, Municipiul Deva are în dotare două stații automate de monitorizare a calității aerului, publicul fiind informat prin panouri speciale. Alte cinci stații de recoltare

cu tipul de determinare manual monitorizează calitatea aerului pentru cetățenii Municipiului Deva.

Sunt identificați și monitorizați factorii care afectează calitatea aerului, astfel că nu sunt raportate depășiri ale pragurilor de alertă și de informare.

În general, se constată o îmbunătățire a parametrilor de calitate a aerului și nu se înregistrează creșteri semnificative ale valorilor medii anuale la majoritatea poluanților monitorizați;

- calitatea solurilor, prin respectarea legislației europene, naționale, dar și prin implementarea unor hotărâri de Consiliu Local, cadrul legal urmărește evitarea degradării stării și calității solurilor de pe raza UAT Deva.

Sunt identificați factorii care afectează calitatea solurilor și sunt propuse măsuri de reducere a efectului acestora;

- calitatea apelor, o altă preocupare a municipalității pentru a asigura un mediu sănătos cetățenilor, urmărește calitatea resurselor de apă în vederea reducerii cantităților de poluanți deversați, a riscurilor de poluări accidentale precum și conservarea și folosirea rațională a resurselor de apă.

Există acțiuni firești de colectare a apelor uzate și de extindere a rețelei de canalizare cu scopul de a extinde zonele beneficiare de serviciile de alimentare cu apă și canalizare, creșterea calității și siguranței acestor servicii, și, implicit respectarea unei cerințe de mediu - colectarea și tratarea corespunzătoare a apelor uzate;

- gestiunea deșeurilor, parte integrantă din legislațiile europeană și națională, la nivel de UAT Deva presupune organizarea unui sistem de colectare, transport și depozitare definitivă a deșeurilor de tip menajer, asigurarea colectării selective precum și implementarea unui sistem integrat de gestionare a deșeurilor, eficient din punct de vedere al sănătății populației, ecologic și economic;
- identificarea și ecologizarea siturilor contaminate astfel încât acestea să nu prezinte un risc de îmbolnăvire pentru populația din apropiere;
- gestiunea vehiculelor scose din uz;
- identificare și întreținere spații verzi;
- reabilitare terenuri degradate din domeniul public și integrare în categoria spații verzi;
- identificare riscuri de mediu cu potențial pericol în anumite zone ale municipiului Deva;

La nivel de UAT Deva sunt identificate amenințările pe tema infrastructurii de mediu, așa cum sunt menționate în STRATEGIA INTEGRATĂ PENTRU DEZVOLTARE URBANĂ A MUNICIPIULUI DEVA, 2014 -2023, versiunea iulie 2017, astfel:

- schimbările climatice;
- existența unor depozite de zgură și cenușă;

- depozități ilegale de deșeuri industriale sau menajere, prin evacuarea de ape uzate cu conținut ridicat de poluanți în cursurile naturale de apă;
- deprecierea calității apei brute prin creșterea turbidităților peste limitele normale, în timpul ploilor torențiale;
- actele ilegale de vandalizare a echipamentelor de la captările de apă de suprafață situate în zone izolate;
- evacuarea de ape uzate cu conținut ridicat de poluanți în cursurile naturale de apă, ca urmare a activității de preparare a minereurilor sau a cărbunilor;
- depozitățile necontrolate de deșeuri industriale sau ca rezultat al activității de construcții, pe terenul situat între albia râului Mureș și digul de apărare împotriva inundațiilor.

Investițiile în infrastructura de mediu trebuie prioritizate tocmai pentru a asigura cetățenilor un mediu ambiental sănătos.

Având în vedere:

- Cerințele Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”, Cod SIPOCA/SMIS: 536/126422;

- Metodologia de prioritizare a investițiilor la nivel UAT Deva - Activitatea 3.1 în cadrul Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”;

- Manual de Management al Investițiilor Publice, Servicii de consultanță pentru Consolidarea managementului investițiilor publice, Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013, Octombrie 2015;

- Ghid pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală;

- Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor (SNGD pentru perioada 2014-2020),

- Ghidurile pentru elaborarea strategiilor de adaptare la schimbările climatice - CE, 2013,

Propunem următoarele criterii generale de prioritizare a investițiilor pe Infrastructura de mediu:

Principii	Criterii de prioritizare a proiectelor noi Domeniul: mediu	Criterii de prioritizare a investițiilor propuse pentru domeniul mediu, aferente UAT DEVA - <i>Calitate mai bună a vieții</i>	DA	NU	Nu se aplică
Principiul 1 Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau naționale	1.1. Obiectivele și țintele proiectului sunt relevante?	- Proiectul de investiții supus analizei, pe domeniul mediu, este inclus în strategiile naționale/regionale, conform Master-Planurilor regionale și angajamentelor asumate de România;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

		- Proiectul contribuie la asigurarea unei mai bune calități a vieții cetățenilor municipiului Deva din punct de vedere al condițiilor de mediu.	☐	☐	☐
	1.2. Investiția reprezintă o prioritate în contextul actualei strategii de dezvoltare locală?	- Nivelul de dezvoltare al localității conform IDUL;	☐	☐	☐
		- Investiția este destinată cetățenilor Municipiului Deva care nu au încă acces la apă furnizată în rețea/sistem de canalizare;	☐	☐	☐
		- Investiția vizează dezvoltarea infrastructurii de colectare selectivă a deșeurilor din cartierele Municipiului Deva;	☐	☐	☐
		- Investiția corespunde politicilor de reducere a gazelor cu efect de seră, ce vizează creșterea calității aerului;	☐	☐	☐
		- Investiția contribuie la creșterea gradului de conștientizare a populației/firmelor referitor la implementarea programelor de colectare selectivă a deșeurilor;	☐	☐	☐
		- Investiția contribuie la creșterea calității aerului prin crearea de noi zone verzi, reabilitarea și extinderea celor existente.	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 2 Justificarea economică și socială	2.1. Proiectul este justificat economic prin studiul de fezabilitate, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare?	- Proiectul de investiții are întocmit un studiu de fezabilitate/ memoriul tehnico-economic/ nota de fundamentare actualizat(e);	☐	☐	☐
		- Obiectivele specifice ale proiectului de investiții sunt precis cuantificate;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are estimate costurile și beneficiile precum și viabilitatea economică.	☐	☐	☐
	2.2. Proiectul are justificare socială?	- Proiectul de investiții generează locuri de muncă /procent locuri de muncă "verzi";	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții contribuie la crearea unei comunități durabile, bazate pe principii ecologice;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții prevede acțiuni de sprijin pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu (apă/ canal/ aer/colectare deseuri) în zonele locuite de persoanele cu venituri reduse;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții susține programe de educare și conștientizare a populației/societăților comerciale în privința acțiunilor de mediu;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

UNIUNEA EUROPEANĂ

		- Proiectul de investiții prevede acțiuni de salubritate/ecologizare a unor zone de la periferia UAT Deva, cu impact asupra sănătății comunităților din apropiere.	☐	☐	☐
	2.3. Impactul de mediu corespunde legislației în vigoare?	- Proiectul de investiții respectă legislația conform Planului Național de Gestionare a Deșeurilor, Planurilor regionale și județene de gestionare a deșeurilor, conform Evaluării din 2019 a punerii în aplicare a politicilor de mediu ale UE, Raport de țară – ROMÂNIA;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții asigură respectarea legislației referitoare la alimentarea gospodăriilor cu apă potabilă/evacuarea controlată a apelor uzate;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții referitor la gazele cu efect de seră (GES) face integrantă din Politicile Internaționale și Naționale legate de problema Schimbărilor climatice;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții referitoare la spațiile verzi reprezintă o prioritate pentru administrația publică locală (construire, reabilitate zone verzi, păduri periurbane, centura verde).	☐	☐	☐
		Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.			

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferența!Instrumente Structurale
2014-2020

Principiul 3 Suportabilitatea și sustenabilitatea financiară	3.1. Cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor disponibile?	- Decizia de finanțare este inclusă în proiectul bugetului local, în concordanță cu prioritățile de investiții ale UAT Deva și cu gradul de pregătire pentru implementare;	☐	☐	☐
		- Solicitățile de finanțare pentru noile investiții sunt corelate cu resursele disponibile după acoperirea cerințelor de finanțare pentru investițiile în curs;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții respectă valoarea Indicelui de sustenabilitate financiară a bugetului local;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții urmărește accesibilitatea serviciilor (tarif apă/canal/colectare deșeuri/salubritate).	☐	☐	☐
	3.2. Finanțarea totală necesită și cofinanțare?	- Investiția este realizată în baza unui Parteneriat Public- Privat (PPP), proiectul respectă cerința „condiții egale pentru toată lumea”;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are cofinanțare din fonduri europene pentru diverse probleme de mediu, cum ar fi: prevenirea deșeurilor, încurajarea colectării selective și a reciclării, reducerea poluării aerului, gestiunea durabilă a resurselor de apă, extinderea infrastructurii verzi.	☐	☐	☐
	3.3. Există aranjamente credibile pt a acoperi durabil costurile de	- Este evaluată implementarea proiectului, urmărindu-se să se respecte consecvența cu specificația, conformitatea cu estimarea	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

	operare și întreținere rezultate odată ce proiectul este finalizat?	de cost aprobată și termenul limită de finalizare;			
		- Resursele umane și financiare sunt adecvate pentru a asigura realizarea proiectului și, ulterior, pentru a asigura prestarea serviciilor planificate;	☐	☐	☐
		- Raportul de finalizare a proiectului va evalua și dacă proiectul a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari;	☐	☐	☐
		- Se evaluează performanța proiectului după ce acesta devine funcțional, sub aspectul obținerii de venituri care să acopere costurile de operare și întreținere;	☐	☐	☐
		- Pot fi atrase fonduri din mediul privat pentru operare și întreținere (închiriere, externalizare servicii).	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 4 Aranjamentele pentru implementare/ performanța în implementare	4.1 Cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului?	- S-a constatat existența unei documentații detaliate și informarea factorilor interesați în implementarea proiectului;	☐	☐	☐
		- Studiul de fezabilitate include o evaluare a costurilor de funcționare și mentenanță ale investiției, calculate la prețurile de la momentul elaborării sale;	☐	☐	☐
		- Bugetul proiectului de investiții, costurile de funcționare și mentenanță ale investiției au la bază previziuni ale evoluției prețurilor conform estimărilor Ministerului Finanțelor Publice;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

		-Proiectul a parcurs cu succes etapele de selectare și bugetare;	☐	☐	☐
		- Proiectul va fi implementat în perioada planificată pentru finalizare;	☐	☐	☐
		- Proiectul răspunde nevoilor comunității, pe probleme de mediu;	☐	☐	☐
		- Au fost identificate și evaluate riscurile și incertitudinile, calitativ sau cantitativ, pentru fiecare fază a proiectului;	☐	☐	☐
		-Vor fi selectate doar acele proiecte care întrunesc „scorul minim privind gradul de pregătire”.	☐	☐	☐
	4.2 S-au definit indicatorii corespunzători pentru progresul și performanța proiectului și au fost proiectate aranjamente adecvate pentru monitorizare și evaluare?	-Sunt definiți indicatorii necesari pentru evaluarea progresului și a performanței investiției;	☐	☐	☐
		- Există indicatori calculați pentru fiecare etapă/activitate intermediară a proiectului;	☐	☐	☐
		-Există un plan etapizat cu termene ferme pentru realizarea investiției;	☐	☐	☐
		- Există metode și instrumente pentru evaluarea progresului.	☐	☐	☐
	4.3 Există o structură de management și de proiect identificată care răspunde de progresul implementării?	- Este desemnat un manager/director de proiect care va asigura livrarea la timp a proiectului;	☐	☐	☐
		- Persoanele desemnate au experiență în implementarea unor proiecte similare;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

		-Organizația responsabilă cu implementarea are capacitatea de a dezvolta și realiza obiectivele proiectului;	☐	☐	☐
		- Se urmărește îmbunătățirea actului de management de proiect la nivelul ministerelor de resort;	☐	☐	☐
		- Are loc evaluarea performanței proiectului de investiții, după ce acesta este realizat;	☐	☐	☐
		- Se întocmește Raportul de finalizare a proiectului care va evalua dacă și în ce măsură investiția a început să livreze serviciile așteptate către beneficiari.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

V. INFRASTRUCTURA DE TRANSPORT - *important factor de progres*

Cu toate că România este parte a Uniunii Europene (UE) încă din anul 2007, decalajul economic, un parcurs anevoios de la o economie centralizată la o economie funcțională de tip concurențial, poziționarea geografică cât și factori externi determină ca țara noastră să dețină în continuare o poziție periferică față de marea masă economică a UE, aceasta fiind o caracteristică inerentă datorată poziției geografice și a întârzierii reformelor de facto structurale, mai bine zis nederminare sau ruptura decisivă de trecut. Acesta este parțial și motivul pentru care se transpune, atât la național, cât și la nivel regional, că regiunile din partea vestică a țării au avansat mai mult decât regiunile din Est și Sud, care sunt mai depărtate de centrul economic al UE, fapt reliefat și practic, cele mai multe proiecte actuale de infrastructură sunt orientate către zonele din Vestul țării.

Deși la nivel declarativ al UE sunt alocate pentru țările din Est și Sud fonduri importante pentru dezvoltare în vederea reducerii decalajelor față de cele din Vest și centrul Europei, creșterea în ultima perioadă a accesibilității și accesării acestor fonduri de către România la nivel internațional reprezintă ca o condiție/direcție majoră de dezvoltare pentru piețele globale îmbunătățirea infrastructurii și stimularea fluxurilor transfrontaliere de oameni, capital și idei.

Obiectivul general al politicilor prioritare de investiții cuprinse în Programul Operațional Sectorial de Transport este promovarea unui sistem de transport care să permită deplasarea rapidă, eficientă și în condiții de siguranță a persoanelor și bunurilor. Aceste politicile prioritare de investiții în sectorul transporturi sunt împărțite în patru axe principale:

- *Axa 1: Modernizarea și dezvoltarea axelor prioritare TEN-T pentru asigurarea sustenabilității sistemului de transport integrat în rețelele de transport UE;*
- *Axa 2: Modernizarea și dezvoltarea infrastructurii naționale de transport în afara Axelor prioritare TEN-T pentru asigurarea sustenabilității sistemului național de transport;*
- *Axa 3: Modernizarea materialului rulant de cale ferată dedicat călătorilor pentru rețelele de cale ferată națională și TEN-T;*
- *Axa 4: Modernizarea sectorului de transport pentru asigurarea unui grad ridicat de protecție a mediului, sănătate și siguranță a pasagerilor.*

Prin poziționarea sa geografică, România se află într-o zonă la intersecția mai multor magistrale de transport, ce leagă Nordul de Sudul Europei și Vestul de Estul acesteia, fapt reliefat din procentul de 70% din exporturile țării noastre care au ca destinație o zonă din Europa occidentală. Deși se află pe axa de intersecție a acestor conexiuni, România rămâne limitată ca volum de bunuri și călători din cauza infrastructurii rutiere subdezvoltate, aceasta fiind o barieră în fața dezvoltării și creșterii economice, fiind o condiție sine qua non pentru mulți investitori de-a lungul timpului, țara noastră pierzând în favoarea altor țări multe oportunități.

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

Cu toate că, atât la nivel declarativ cât și prin studii se recunoaște că până în prezent, România nu dispune de o autostradă care să lege România de Vestul Europei, efectiv sunt doar bucăți de autostradă.

Prin prisma intensificării pe viitor a schimburilor comerciale cu țări ex-comunitare, țara noastră dorește să devină o punte de legătură pentru UE dat fiind și poziția geo-stragică.

Până la finalul anului 2030, conform obligațiilor României și prevederilor legislative europene, în România rețeaua rutieră TEN-T centrală va trebui finalizată la nivel de autostradă sau drum expres.

În acest sens, în prioritățile UE privind politica de transport se încadrează proiectul privind realizarea legăturilor rapide între orașele din Sudul României. Astfel, față de alte segmente ale rețelei TEN-T, segmentul Calafat-Craiova-Alexandria-București are prioritate în realizare.

Totodată, rețeaua de transport feroviar trebuie consolidată întrucât starea rețelei de căi ferate din România s-a degradat continuu, datorită finanțării deficitare după anul 1990, fapt ceea ce a condus la limitarea vitezei de circulație a trenurilor și implicit la o creștere îngrijorătoare a duratei de transport. Consecința finanțării situate cu mult sub nivelul necesităților a întreținerii, reparării și reînnoirii infrastructurii feroviare este degradarea progresivă a acesteia și apariția din ce în ce mai frecventă a defectărilor.

„Media pe rețea a vitezelor maxime permise reprezintă 70,7% din viteza maximă proiectată, iar media vitezelor comerciale realizate în traficul de călători reprezintă mai puțin de 45% din viteza proiectată a rețelei feroviare”, se arată în documentul intitulat „Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2019-2023”, elaborat de Ministerul Transporturilor.

Referitor la transportul maritim și cel fluvial pe căile navigabile interioare, România are un atu dat fiind accesul la Marea Neagră, dar și la faptul că o mare parte din fluviul Dunărea traversează țara noastră inclusiv gurile de vărsare.

Având în vedere costurile reduse și volumele mari de mărfuri care pot fi transportate, Dunărea este unul dintre cele mai avantajoase moduri de transport, reprezentând o alternativă eficientă la transportul rutier și feroviar. Beneficiind de o poziționare geografică avantajoasă, portul Constanța este situat la întretăierea rutelor a două coridoare de transport ale rețelei centrale transeuropene de transport (TEN-T core): Coridorul Orient/Est-mediteranean și Coridorul Rin-Dunăre. Totodată, portul Constanța este localizat la intersecția rutelor comerciale care leagă piețele statelor fără ieșire la mare din Europa Centrală și de Est cu regiunea Transcaucaz, Asia Centrală și Extremul Orient.

Desfășurarea navigației pe Dunăre nu se poate realiza pe toată perioada anului, datorită fluctuației mari a debitelor în decursul unui an, căile navigabile interioare sunt utilizate sub capacitate. Traficul containerizat de mărfuri reprezintă o oportunitate insuficient exploatată în prezent, datorită lipsei facilităților portuare, în prezent doar portul Constanța beneficiază de facilități intermodale care asigură interoperabilitatea între toate modurile de transport. În perspectiva dezvoltării ulterioare a piețelor de export pentru produse agricole și alte mărfuri vrac, Dunărea reprezintă o oportunitate importantă pentru a conecta portul Constanta la piețele

UNIUNEA EUROPEANĂ

europene și a reduce ponderea transportului rutier, poluator și consumator de resurse neregenerabile.

În ceea ce privește criteriile de prioritizare a proiectelor de infrastructură de drumuri, așa cum se arată în documentul intitulat „Strategia de dezvoltare teritorială a României, România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni”, pentru alocarea investițiilor la acest nivel sunt semnificative următoarele criterii:

- populația stabilă;
- densitatea populației;
- valoarea Indicelui de dezvoltare umană locală (IDUL);
- valoarea Indicelui sustenabilității financiare a bugetului local.

Referitor la implementarea strategiei de transport intermodal în România, așa cum este susținută în Strategia de transport intermodal în România 2020¹¹, realizarea acesteia are o importanță deosebită, vizând următoarele aspecte relevante pentru dezvoltarea strategiilor de transport¹²:

- creșterea atractivității României pentru activități comerciale internaționale, prin asigurarea unor facilități privind schimbul intermodal de mărfuri;
- sprijinirea dezvoltării „coridoarelor verzi” de transport logistice și eficiente;
- eficientizarea modului de utilizare a infrastructurii existente pentru transportul de marfă, prin atragerea fluxurilor de mărfuri dinspre sectorul rutier spre sectoarele feroviar și naval;
- îmbunătățirea cooperării economice la nivel regional, național și internațional, prin crearea unor poli de distribuție și schimb de mărfuri între sistemele de transport de mare distanță și cele de transport local/regional;
- soluționarea problemelor legate de costurile ridicate de transport ale operatorilor economici și îmbunătățirea accesului bunurilor românești pe piețele regionale, naționale și internaționale;
- crearea de noi locuri de muncă la nivel local și regional.

La nivel județean, constatăm preocupări orientate spre îmbunătățirea infrastructurii de transport, din analiza situației existente la nivel de județ prezentată în cadrul Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Hunedoara, document în care este evidențiată evoluția economică în domeniul transporturilor în județul Hunedoara precum și faptul că municipiul Deva, aflat pe traseul Autostrăzii A1, oferă oportunități de dezvoltare și pentru transportatorii locali.

Prin legătura cu Autostrada A1, municipiul Deva este racordat la rețeaua Trans-Europeană de Transport centrală (TEN-T). De asemenea și prin analiza sistemului de transport

¹¹ Strategia de transport intermodal în România 2020

¹² Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a municipiului Deva 2014 – 2023, versiunea iulie 2017, p. 79

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!

din Reginea Vest prezentată în documentul Reginea Vest – Transporturi, versiunea 2014 este evidențiată poziția UAT Deva în rețeaua TEN-T atât rutieră cât și feroviară.

Ca și în cazul modului de transport rutier, UAT Deva se află pe magistrala feroviară 200, București-Deva-Arad-Curtici, parte a Coridorul Pan-European de transport multimodal IV, asigurându-i astfel o poziție strategică. Ca și structură feroviară, Deva dispune de o gară modernă.

Din punct de vedere al accesibilității aeriene, la nivelul municipiului Deva nu există un aeroport, însă în apropierea municipiului Deva se află aeroportul Săulești, destinat activităților aviatice sportive.

Referitor la transport public local, în prezent, Serviciul de Transport Public Local este deservit de opt trasee care asigură acoperirea teritorială a municipiului Deva.

Conform adresei nr. 104433/25.10.2019 a Serviciului Unitatea Municipală pentru Monitorizarea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice – Direcția Deva 2020 – Primăria Municipiului Deva, constatăm că harta traseelor și stațiilor, în formatul actual de funcționare, arată că există o concentrație de trasee și stații în zona centrală, în principal pe bulevarde principale ale orașului, observându-se că în mod real Serviciul de Transport Public actual, acoperă aproximativ 65% din teritoriul administrativ al municipiului Deva. De asemenea, proiectul de modernizare a întregului sistem de transport public local va asigura o rețea de transport în comun formată din opt trasee/linii/rute distribuite, astfel încât să acopere cea mai mare parte a cererii, cu o lungime totală de 53,73 km pe sens (total 107,46 km trasee/linii/rute). Astfel, prin reconfigurarea rețelei astfel încât să existe o separare a traseelor actuale care sunt concentrate pe zona centrală și minimizând dublarea serviciilor pe aceleași linii și trasee, noua rețea de transport va asigura acoperirea întregului municipiu cu un serviciu de transport public local eficient.

Referitor la transportul de marfă pe teritoriul municipiului Deva, cu toate că Autostrada A1 a preluat o mare parte a traficului greu, în special al celui de tranzit, totuși un procent de 25% dintre vehiculele grele circulă pe străzile Municipiului Deva, restul dintre acestea având zona de destinație pe teritoriul orașului.

Un alt mod de transport public funcțional în Municipiul Deva îl reprezintă transportul pe cablu. Astfel, accesul către Cetatea Devei este realizat cu ajutorul telecabinei, însă datorită creșterii numărului de turiști în perioadele de vârf de sezon și în weekend-uri, constatăm o insuficiență a capacității de transport a telecabinei, ceea ce conduce la timpi de așteptare mari.

Ca și mijloace alternative de mobilitate în Municipiul Deva a fost dezvoltată o rețea de piste de biciclete, însă constatăm că acoperă doar o mică parte a infrastructurii rutiere, fiind necesară extinderea.

În ceea ce privește sistemul de parcuri, în Municipiul Deva există următoarele facilități pentru parcare: parcuri rezidențiale (4738 locuri) și parcuri publice (1340 locuri), conform Hotărârii Consiliului Local nr. 393/2018, însă constatăm că nu este implementat un sistem inteligent de management al parcarilor și de informare a utilizatorilor asupra disponibilității spațiilor de parcare.

La nivel de UAT Deva, constatăm preocupări firești orientate spre îmbunătățirea infrastructurii de transport locale, conform „Raport de activitate al Primăriei Municipiului Deva

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

pe anul 2018”. Astfel, în anul 2018 în lista de investiții la acest capitol, au fost prevăzute următoarele:

- reparații cu mixtura asfaltică: str. Lucian Blaga, str. Carpați, str. Izvorului, str. Mărăști, str. Axente Sever, str. Tribunalul Solomon, str. V. Braniște, P-ța Cetății, str. Izvoului, str. N.Iorga, str. Cetății, str. Ghe. Lazăr, str. A. Vlaicu, str. S. Barnuțiu, str. Cloșca, str. Elena Văcărescu, str. Progresului, Aleea Păcii, str. G. Enescu, parcare cimitir str. M. Eminescu;
- reparații cu îmbrăcămintă bituminoasă ușoară (IBU): drum sat Archia, str. Veronica Micle, str. Liviu Rebreanu, str. Fermierilor, parțial P-ța Cetății, Aleea Moșilor între bl. P6 - cămin;
- ridicări de capace carosabile, la cotă;
- execuție 32 km de marcaj longitudinal și aproximativ 4140 m.p. marcaje diverse;
- întrețineri drumuri nemodernizate;
- amenajare trotuare: str. G.Enescu - str. Progresului, Aleea Păcii, str. Bucovinei – Sat Cristur, B-dul 22 Decembrie pe partea stângă de la B-dul N. Bălcescu până la Dacia Service;
- amenajare parcări: la blocul 22, Aleea Jupiter, B-dul Decebal în spate bloc 23, Aleea Crinilor bl.E11, parcare Aleea Romanilor, parcări Aleea Păcii, str. I. M. Klein, str. Gh. Doja bl. 13 - bl.16A, Aleea Streiului, B-dul M. Kogălniceanu, lângă biserica baptistă Sf. Treime, Aleea Poiana Narciselor Bl. 43;
- modernizare străzi: strada Burdaș, strada Alunului, str. Coziei, drum de legătură între Str.Vulcan și str. Coziei;
- amenajare sens giratoriu în Sântuhalm.

De asemenea, constatăm la nivel de UAT Deva, prin Serviciul programe dezvoltare din cadrul Direcției Deva 2020, preocuparea continuă în scopul soluționării problemelor legate de mobilitatea urbană durabilă precum și pentru îmbunătățirea calității vieții cetățenilor prin depunere de proiecte și atragerea de fonduri nerambursabile în cadrul Programul Operațional Regional (POR) 2014-2020. Obiectivele acestor proiecte se axează pe:

- construirea traseului pentru bicicliști pe Bulevardul Decebal, B-dul 22 Decembrie și zona adiacentă;
- modernizarea sistemului de transport public local prin achiziționarea de vehicule ecologice;
- modernizarea sistemului de transport public local prin reabilitarea infrastructurii aferente;
- amenajare zonă pietonală centrul istoric.

Având în vedere:

- Cerințele Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”, Cod SIPOCA/SMIS: 536/126422;

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

- Metodologia de prioritizare a investițiilor la nivel UAT Deva - Activitatea 3.1 în cadrul Proiectului „Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea Administrației Publice la nivelul Municipiului Deva”;
- Raport de activitate al Primăriei Municipiului Deva pe anul 2018;
- Manualul de Management al Investițiilor Publice, Servicii de consultanță pentru Consolidarea managementului investițiilor publice, Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013, Octombrie 2015;
- Ghidul pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală;
- Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2019-2023;
- Strategia de transport intermodal în România 2020, aprobată prin Ordinul Ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 457/2011 pentru aprobarea Strategiei de transport intermodal cu modificările și completările ulterioare;
- Strategia de dezvoltare teritorială a României, România policentrică 2035, Coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;
- Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a municipiului Deva 2014 – 2023, versiunea iulie 2017;
- Adresa nr. 104433/25.10.2019 a Serviciului Unitatea Municipală pentru Monitorizarea Serviciilor Comunitare de Utilități Publice – Direcția Deva 2020 – Primăria Municipiului Deva;
- Regiunea Vest – Transporturi, versiunea 2014;
- Hotărârea nr. 363/2018 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 225/2014,

Propunem următoarele criterii de prioritizare a investițiilor în sectorul de Infrastructură de transport:

Principii	Criterii de prioritizare a proiectelor noi	Criterii de prioritizare propuse pentru sectorul de infrastructură de transport la nivel UAT Deva – „Important factor de dezvoltare”	DA	NU	NU SE APLICĂ
Principiul 1 Oportunitatea proiectului în contextul strategiilor sectoriale sau naționale	1.1. Obiectivele și țintele proiectului sunt relevante?	- Proiectul de investiții supus analizei este inclus în strategiile naționale/regionale, conform Master-Planurilor regionale și angajamentelor asumate de România, pe sectorul de infrastructură de transport;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

		- Proiectul contribuie la obținerea unei mai bune calități a vieții cetățenilor din punct de vedere al aspectelor legate de activitatea de transport în cadrul UAT Deva.	☐	☐	☐
	1.2 Investiția reprezintă o prioritate în contextul actualei strategii de dezvoltare locale?	- Nivelul de dezvoltare al localității conform indicelui dezvoltării umane locale (IDUL);	☐	☐	☐
		- Investiția este destinată cetățenilor UAT Deva fără drum acces la principalele drumuri locale/platforme industriale;	☐	☐	☐
		- Investiția permite transferarea transportului individual către transportul public;	☐	☐	☐
		- Investiția urmărește promovarea transportului multimodal și moderarea necesităților de transport;	☐	☐	☐
		- Investiția permite introducerea unor noi rute de transport în special din cartierele cu populație cu venituri modeste, cu scopul de a garanta siguranța copiilor care merg la școală cu mijloace de transport în comun;	☐	☐	☐
		- Investiția vizează extinderea infrastructurii de transport către viitoarele zone rezidențiale/cartiere de locuințe din municipiul Deva.	☐	☐	☐
	Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.				

Principiul 2 Justificarea economică și socială	2.1. Proiectul este justificat economic prin studiul de fezabilitate, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare?	- Proiectul de investiții are întocmit un studiu de fezabilitate, memoriul tehnico-economic sau nota de fundamentare actualizat(e);	☐	☐	☐
		- Obiectivele specifice ale proiectului de investiții sunt precis cuantificate;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are estimate costurile/beneficiile și are comensurată viabilitatea economică.	☐	☐	☐
	2.2. Proiectul are justificare socială?	- Proiectul de investiții generează locuri de muncă/ procent locuri de muncă verzi;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții contribuie la asigurarea mobilității sociale, securității transportului și abordarea problemelor de accidentologie;	☐	☐	☐
		- Proiectul prevede tarife flexibile pentru servicii de transport public/parcare pentru categorii vulnerabile;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții contribuie la crearea unei comunități durabile, a condițiilor de transport durabil bazate pe principii sociale;	☐	☐	☐
		- Proiectul contribuie la diminuarea efectelor negative ale utilizării autovehiculelor cum ar fi: gradul de congestionare a traficului la care s-a ajuns, necesitatea de a se construi șosele, locuri de parcare și garaje, poluarea cu deșeuri, poluarea sonică ce accentuează stresul și micșorează eficiența muncii,	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ		disconfortul cauzat de vibrații și problemele de sănătate, monopolizarea spațiului public și modificarea arhitecturii urbane;			
		- Proiectul de investiții prevede promovarea și crearea rețelelor de infrastructuri și servicii pentru bicicliști și pentru trafic nemotorizat.	☐	☐	☐
	2.3. Impactul de mediu corespunde legislației în vigoare?	- Proiectul de investiții are aviz de la Autoritatea competentă de mediu care atestă că impactul respectivei investiții corespunde legislației în vigoare;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții respectă nivelul emisiilor de gaze cu efect de seră/emisiile de CO ₂ /particule de funingine/concentrația de praf fin/oxizi de azot prevăzute de legislația în vigoare;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții prevede aplicarea reglementărilor Euro 3 - 6, precum și a regulamentelor de inspecție tehnică;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții permite implementarea transporturilor alternative cu impact cât mai redus asupra mediului.	☐	☐	☐
	Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.				

Principiul 3 Suportabilitatea și sustenabilitatea financiară	3.1. Cerințele totale de finanțare ale proiectului respectă o estimare realistă a resurselor disponibile?	- Decizia de finanțare este inclusă în proiectul bugetului local, în concordanță cu prioritățile de investiții ale UAT Deva și cu gradul de pregătire pentru implementare;	☐	☐	☐
		- Solicitățile de finanțare pentru noile investiții sunt corelate cu resursele disponibile după acoperirea cerințelor de finanțare pentru investițiile în curs;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții respectă valoarea Indicelui de sustenabilitate financiară a bugetului local;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții urmărește accesibilitatea serviciilor (tarif servicii de transport public/parcare).	☐	☐	☐
	3.2. Finanțarea totală necesită și cofinanțare	- Investiția este realizată în baza unui Parteneriat Public-Privat (PPP), proiectul respectă cerința „condiții egale pentru toată lumea”;	☐	☐	☐
		- Proiectul de investiții are cofinanțare din fonduri europene pentru diverse probleme din sectorul de infrastructură de transport, cum ar fi: susținerea categoriilor defavorizate, includerea de noi rute, stimularea transportului nemotorizat, includerea autobuzelor verzi.	☐	☐	☐

UNIUNEA EUROPEANĂ

Programul Operațional Capacitate Administrativă
Competența face diferență!Instrumente Structurale
2014-2020

	3.3. Există aranjamente credibile pentru a acoperi durabil costurile de operare și întreținere rezultate odată ce proiectul este finalizat?	- Este evaluată implementarea proiectului, urmărindu-se să se respecte consecvența cu specificația, conformitatea cu estimarea de cost aprobată și termenul limită de implementare;	☐	☐	☐
		- Resursele umane și financiare adecvate sunt adecvate pentru a asigura realizarea proiectului și, ulterior, pentru a asigura prestarea serviciilor planificate;	☐	☐	☐
		- Raportul de finalizare a proiectului va evalua și dacă proiectul a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari;	☐	☐	☐
		- Se evaluează performanța proiectului după ce acesta devine funcțional; sub aspectul obținerii de venituri care să acopere costurile de operare și întreținere;	☐	☐	☐
		- Pot fi atrase fonduri din mediul privat pentru operare și întreținere.	☐	☐	☐
Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.					
Principiul 4 Aranjamentele pentru implementare/ Performanța în implementare	4.1 Cât de bine s-a făcut actuala pregătire a proiectului?	-S-a constatat existența unei documentații detaliate și informarea factorilor interesați în implementarea proiectului;	☐	☐	☐
		- Studiul de fezabilitate include o evaluare a costurilor de funcționare și mentenanță ale investiției, calculate la prețurile de la momentul elaborării sale;	☐	☐	☐
		- Bugetul proiectului de investiții, costurile de funcționare și mentenanță ale	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

		investiției au la bază previziuni ale evoluției prețurilor conform estimărilor Ministerului Finanțelor Publice;			
		-Proiectul a parcurs cu succes etapele de selectare și bugetare;	☐	☐	☐
		- Proiectul va fi implementat în perioada planificată pentru finalizare;	☐	☐	☐
		- Proiectul răspunde nevoilor comunității, pe probleme de transport;	☐	☐	☐
		- Au fost identificate și evaluate riscurile și incertitudinile, calitativ sau cantitativ, pentru fiecare fază a proiectului;	☐	☐	☐
		-Vor fi selectate doar acele proiecte care întrunesc „scorul minim privind gradul de pregătire”.	☐	☐	☐
	4.2 S-au definit indicatorii corespunzători pentru progresul și performanța proiectului și au fost proiectate aranjamente adecvate pentru monitorizare și evaluare?	-Sunt definiți indicatorii necesari pentru evaluarea progresului și a performanței investiției;	☐	☐	☐
		-Există indicatori calculați pentru fiecare etapă/activitate intermediară a proiectului;	☐	☐	☐
		-Există un plan etapizat cu termene ferme pentru realizarea investiției;	☐	☐	☐
		-Există metode și instrumente pentru evaluarea progresului.	☐	☐	☐
	4.3 Există o structură de management și de proiect	-Este desemnat un manager/director de proiect care va asigura livrarea la timp a proiectului;	☐	☐	☐

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

UNIUNEA EUROPEANĂ

UNIUNEA EUROPEANĂ

	identificată care răspunde de progresul implementării?	- Persoanele desemnate au experiență în implementarea unor proiecte similare;	☐	☐	☐
		- Organizația responsabilă cu implementarea are capacitatea de a dezvolta și realiza obiectivele proiectului;	☐	☐	☐
		- Se urmărește îmbunătățirea actului de management de proiect la nivelul ministerelor de resort;	☐	☐	☐
		- Are loc evaluarea performanței proiectului de investiții, după ce acesta este realizat;	☐	☐	☐
		- Se întocmește Raportul de finalizare a proiectului care va evalua dacă și în ce măsură investiția a început să livreze serviciile așteptate, către beneficiari.	☐	☐	☐
		Propunere: Se consideră selectat criteriul propus care este apreciat „DA”; după selectare cu aprecierea „DA” urmează punctarea criteriului.			

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!

Concluzii

Sintetizând cele propuse anterior, propunem următoarea schemă de lucru prezentată în figura 1, care în opinia noastră este utilă în facilitarea criteriilor de prioritzare.

Etapele acestei scheme sunt:

- analiza proiectelor de investiții sub aspectul încadrării în principiile P1- P4;
- încadrarea în criteriile de prioritzare a proiectelor noi 1.1 - 4.3,
- analiza criteriilor propuse de echipa de experți – punctarea acestora prin calificativul „DA”/ „NU”/ „NU SE APLICĂ”;
- selecția criteriilor apreciate „DA”;
- punctarea criteriilor selectate conform justificării punctajelor, din lege;
- stabilirea punctajelor aferente fiecărui criteriu de prioritzare a proiectelor noi/principiu;
- ierarhizarea proiectelor și stabilirea proiectelor câștigătoare.

Criteriile propuse de echipa de experți au ca scop în opinia autorilor eficientizarea procesului de prioritzare pentru fiecare domeniu, în particular.

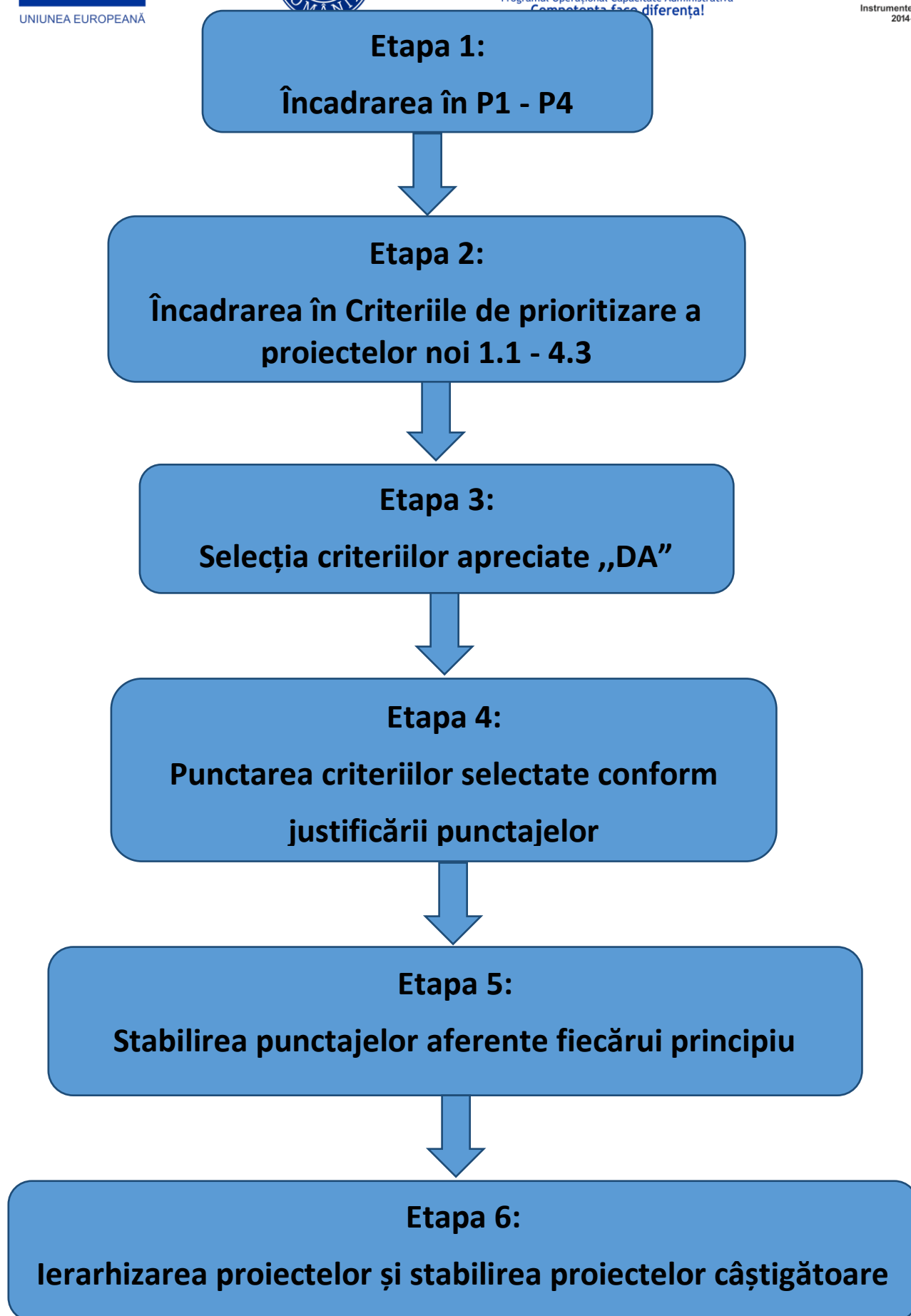

Figura 1 - Etape de lucru în ierarhizarea proiectelor noi de investiții

Bibliografie:

1. Europa, destinația turistică favorită la nivel mondial - un nou cadru politic pentru turismul european, <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A7-2011-0265+0+DOC+XML+V0//RO>
2. Ghidul pentru planificarea și fundamentarea procesului decizional din administrația publică locală;
3. Ghidurile pentru elaborarea strategiilor de adaptare la schimbările climatice - CE, 2013;
4. Hotărârea nr. 1022/2018 pentru modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 558/2017 privind aprobarea Programului pentru dezvoltarea investițiilor în turism - Masterplanul investițiilor în turism - și a criteriilor de eligibilitate a proiectelor de investiții în turism
5. Hotărârea nr. 363/2018 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice privind prioritizarea proiectelor de investiții publice, aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 225/2014;
6. Legea educației naționale (Legea nr. 1/2011), cu modificările și completările ulterioare;
7. Manifestul European al turismului, <https://www.tourismmanifesto.eu/>
8. Manualul de Management al Investițiilor Publice, Servicii de consultanță pentru Consolidarea managementului investițiilor publice, Proiect cofinanțat din Fondul European pentru Dezvoltare Regională prin POAT 2007-2013, Octombrie 2015;
9. Metodologia de prioritizare a investițiilor la nivel UAT Deva - Activitatea 3.1 în cadrul Proiectului "Optimizarea proceselor în concordanță cu Strategia pentru Consolidarea administrației publice la nivelul municipiului Deva";
10. Planul de dezvoltare al municipiului Deva pentru perioada 2007-2013
11. Raport de activitate al Primăriei Municipiului Deva pe anul 2018;
12. Raport privind starea învățământului preuniversitar din România 2017 -2018
13. Regiunea Vest – Transporturi, versiunea 2014;
14. Strategia de dezvoltare a infrastructurii feroviare 2019-2023;
15. Strategia de dezvoltare teritorială a României , România policentrică 2035, coeziune și competitivitate teritorială, dezvoltare și șanse egale pentru oameni;
16. Strategia de Dezvoltare Teritorială a României, Studii de fundamentare, Studiul 7- Activitățile și infrastructura turistică, Ministerul Dezvoltării Regionale și Administrației Publice
17. Strategia de transport intermodal în România 2020, aprobată prin Ordinul Ministrului transporturilor și infrastructurii nr. 457/2011 pentru aprobarea Strategiei de transport intermodal cu modificările și completările ulterioare;
18. Strategia integrată pentru dezvoltare urbană a municipiului Deva 2014 – 2023, versiunea iulie 2017;
19. Strategia Națională de Gestionare a Deșeurilor (SNGD pentru perioada 2014-2020);
20. Strategia națională pentru dezvoltarea turismului 2019-2030, vol.1, 2018

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

UNIUNEA EUROPEANĂ

21. Strategia Națională pentru Ecoturism, Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare în Turism, 2015
22. Strategia pentru modernizarea infrastructurii educaționale 2018 – 2023.
23. Travel and Competitiveness Report 2017, <http://reports.weforum.org/travel-and-tourism-competitiveness-report-2017/country-profiles/#economy=ROU>

*Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin
Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-
2020!*

